Life is like music; it must be composed by ear, feeling and instinct, not by rule.
—Samuel Butler.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 32—Vol. LVII. Friday, 14th August, 1959 REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: FOUR PENCE

American Says Nats Driving S.A. To Disaster

Is Determined To Expose Apartheid's Inhumanity

AN influential American lawyer and politician, Mr. Al Lowenstein, has according to the "Sunday Times" left South Africa after a six-week visit, determined to expose the "inhuman" race policies of the Nationalists. He said these policies were likely to drive the Union to destruction.

Mr. Lowenstein, a New York lawyer and prominent younger Democrat, is an assistant to Senator Hubert H. Humphrey, who is chairman of the sub-committee on Africa of the Senate Foreign Relations Committee, and one of the leading contenders for the Democratic presidential nomination next year.

Speaking in his private capacity, Mr. Lowenstein said: "Unless South Africa rids itself of its delusions, overseas disapproval — of which the spreading economic boycott is an example —will grow sharper."

Two American students —Mr. Emory Bundy and Mr. Sherman Bull—who accompanied Mr. Lowenstein, said they were also determined to expose Nationalist policies.

Much Worse

In a hard-hitting attack, Mr. Lowenstein said:

The Nationalists were driving South Africa to destruction at break-neck speed.

The real situation in South Africa was much worse than many people overseas thought.

The West would not tolerate indefinitely South Africa's consistent flouting of its ethical standards.

"There is a tragic misapprehension in the Union —particularly among Afrikaners —that overseas criticism is due to misunderstanding and a bad Press. This is a colossal self-delusion," said Mr. Lowenstein.

An Affront

"The race policies being pursued here are not only increasing bitterness, but are an affront to Western democratic standards.

"It is incredible to find in the 20th century, a country deliberately denying 80 per cent of its population any say in the laws by which they are governed.

He said he was disturbed to find that:

Professors had to apologise for criticising the Government — "so reminiscent Boris Pasternak's recantation."

Chief Luthuli was arbitrarily banished to a small area for five years:

South Africa openly flouted its sacred obligations over South-West Africa.

"Apart from the denial of freedoms to the non-Whites, there seems to be a steady whittling away of the freedoms of those Whites who criticise Nationalist policies. The Nationalists are driving South Africa to the point of no return in race relations."

Mr. Lowenstein said the Union's colour policy was a

(Continued on page 317)

SA To Be Banned From Cricket?

THE sports editor of the Jamaican newspaper, the Daily Gleaner, has made a call to the Imperial Cricket Conference to ban South Africa from competing in international cricket. This is revealed in a recent report in the Kenya 'Daily Mail.'

The sports editor, Mr. Strebor, wrote: "The time has come for the Imperial Cricket Conference to ban South Africa from participating in Test cricket."

He said the present attitude of the ICC could not do the game any good whatever. South Africa would not play the West Indies, India or Pakistan; yet were allowed to play England, Australia and New Zealand. So the question of world cricket supremacy he claimed, existed only in theory.

Mr. Strebor said it was quite time for the ICC to tell South Africa that colour prejudice had no place in cricket.

Justice Reforms In Guinea

Brazzaville.

A REPORT on measures of organization and reform of justice will be presented to the Democratic Party Congress when it opens on September 14. The reforms envisaged will bear mainly on questions of procedure and defense, with the Africanization of the code, and maximum regard for the customs of Guinea. The Congress may also examine the problems of reorienting minds towards the reconstruction of the country, the reform of the administrative structure, economic planning, and political orientation. It is noted that this congress will take place on the eve of the important trip which Mr. Sekou Toure is to take to the United States, where he will contact U.N. authorities, and three months before the three years plan goes into effect.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

OPINION

FRIDAY, 14TH AUGUST, 1959

Mr. Poovalingam And Ganging-up

ABOUT a fortnight ago we published an editorial in which we referred to Mr. Pat Poovalingam in tones which could have been read as an aspersion on him. At the very outset we should like to apologise fully and without reservation for any impression the editorial might have created that he might be among those who are attempting to gang-up against the African people.

We know it for a fact that Mr. Poovalingam is a good South African and does not think in racial terms; that he genuinely seeks to broaden the area in national life where ideals cherished in common and not race will be the unifying factor among all the peoples of our country. Both in his private and public life he is being accepted by an increasing number of Africans in particular as one of the finest ambassadors of the Indian community. These Africans feel that they can trust him and that he genuinely seeks to be one of them. Against this background to class him among those who seek to gang-up against the economically weakest group would be grossly unfair and we are very sorry that our editorial could have been interpreted to mean that we had doubts about his sincerity of purpose.

Boycotts And South Africa

AN aspect of the boycotts against South Africa which are being organised in the rest of the continent which is often ignored is that they are a very decisive move to remove the element of race hatred from the fight to extend the area of liberty. In this respect they are designed to narrow down the area of violence which apartheid deliberately seeks to extend.

At the Accra conference last December the delegates made it clear that there was no point in stopping merely at shouting against apartheid and condemning the communists who acted against it. The democratic side had to show by deeds that it could move more effectively against race oppression than the communists. Only if it did that could it be justified in saying nasty things against communism; otherwise its condemnations would be read as a sign to the men of apartheid that they can do what they like with the man of colour.

It is against this background that the real nature of the statesmanship of men like Mboya, who has been foremost in backing the boycott, must be seen. And if viewed in this light it becomes clear that they are better friends of democracy than many who shout against tyranny but do little that is effective to destroy it.

Comment On Men And Events

Fifty Years Of Union

By JORDAN K. NGUBANE

NEXT year the government plans to celebrate half a century of Union. Then, the majority of the White people will be rejoicing over the fact that for fifty years the ideal that the white man must remain master will have been the dominant factor in South African national life. *The victims of this outlook could very well go to the* extreme of being so negative in their reactions as to sit down and do nothing to attract attention to another tradition which has an importance and significance greater than that of apartheid.

Two years after Union African statesmen and nation-builders from all over South Africa met in Bloemfontein and decided to start a new tradition which was to move events along safer routes to a better future for all South Africans. These men, the founders of the African National Congress, realised that to regard race as a lasting bond of unity was an invitation to disaster. It would stimulate racial tensions, make differences on almost every issue fundamental and in the end leave civil war as the only solution to South Africa's race problem.

They took the view that loyalties which had a similar meaning on both sides of the colour line would be more reliable and more lasting bonds of unity. This could happen only where the individual was free in body, mind and soul to give of his very best to the life of the whole as well as to derive the maximum good from it.

Fierce Clash

Thus, where the White creators of Union concentrated on seeing men and events and the truth from the group perspective, the founders of the African National Congress set the greatest store by the individual. In the fifty years in between, these two traditions have been increasingly involved in a clash. In other words South Africa's race problem has, since Union, been basically a conflict between irreconcilable values of life and not the clash of colour, as the men of apartheid would have us believe.

When, next year, the advocates of White supremacy sit down to review their victories and defeats, those of us who adhere to the other tradition should also take stock of what we have done in fifty years to create a South Africa where no man would be punished for the fact that he had been created with a particular skin colour.

We need to do this for a number of good reasons. Fifty years ago, White supremacy was the dominant way of life. This did not mean that it had never been challenged. Africans had died in wars and rebellions to have that freedom which would enable them to make the best possible use of their lives. That spirit has never been destroyed. Only the modes in which it finds expression have altered. When we were diveded and weak, we could only resort to our spears. But with our unity as a new people in history came strength and a wider variety of wisdom. That brought us a wider variety of weapons too.

Changes

As a result, our fight to be free in the land of our birth has been a remarkable transformation in our methods and attitudes since 1912. After 1919 and the failure of missions to Great Britain we revised our strategy and produced the ICU which attempted to use our labour force to ensure respect for our strategy. We did not have too much experience in the use of this weapon and that was our undoing.

When the Cape vote was threatened we produced a new idea—that of refusing to collaborate in working those institutions which perpetrated the illusion that we had a say in how we were to be governed. We started talking of boycotts.

For a long time we were divided among ourselves on this issue. While this happened the race oppressor moved from strength to strength. That brought about a narrowing of the fissions in our ranks. By the end of the war we had been hit hard sufficiently to realise that co-operation between Black and White which was based on terms dictated to us by the rulers had to be rejected if we were to be free in our land. We launched the resistance movement.

One of the most remarkable achievements of this demonstration was that it split the White community and produced a loyalty which all the races could accept as having real and valid meaning in their lives.

Humiliation

When, next year, the rulers celebrate fifty years of dominance

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

for their way of life, we could do worse than remember that although ours has been a bitter fight, we have registered progress for the tradition we tried to uphold. In 1912 the White people thought as a group. The so called liberals of the time functioned as instruments to get us to accept our own humiliation In the years which followed we succeeded in producing a new type of liberal; that is, in preparing ground for a new interpretation of liberty and democracy. If we had not done this, there would have been no Liberal Party, for example.

The new Liberal had to face realistically the fact that for good or for worse the African would have to rule the country—simply because he had the advantage of numbers.

It is an indication of the quality of our statesmanship that in fifty years of relative weakness our oppressors, powerful as they always were, did not succeed in crushing the ideas of 1912 out of our hearts Ethnic grouping will not drive us back to the days of weakness before 1912. And as we grow from strength to strength, day by day, we need to remember that if to-day the race oppressor is isolated in the world, if to-day his name stinks, it is largely because we stuck to the faith handed down to us by our fathers. It is because we have clung to the truth they gave to us in spite of bad setbacks. Because of this loyalty to the ideal of a united nation where citizenship and loyalty would have a similar meaning on both sides of the colour line, we can say in all humility that to-day we are the true upholders of civilised values of life. If we had been scared of paying the price for liberty, few White people would to day possibly be bothering themselves about our fate, if they could help it.

Our Duty

Against this rather vast background is it not our duty to ensure that next year we should set the spotlight on our efforts to reinforce the other tradition in South African national life...that which sets the greatest store by the individual? We have held the torch of liberty aglow for fifty years and we should tell the world about it; we should tell ourselves about it; we should, above all, tell our children, whose minds minds are being poisoned by Bantu Education, about what we have done to enable them to walk about the streets of their country with their heads raised, one day.

Indian Agency To Aid The Poor

(From Our Own Correspondent)

NEW life was put into the Durban Indian Benevolent Society at a meeting held in Durban recently This general meeting, which had been called under considerable pressure, was attended by a number of persons interested in Indian welfare work, and an entirely new committee was elected. Dr. K. Ginwala was elected president with Miss Zubeida Seedat as secretary and Mr. J. B. Patel as treasurer. A number of vice-presidents and a committee of twenty were also elected.

This meeting had been called by the former secretary, who died a fortnight before the actual meeting, as a result of efforts made by a group of European and Indian women who were seriously concerned over the problems of poverty resulting from the acute unemployment position in the Indian community. A committee had been formed under the leadership of Dr. Hilda Kuper, but it found that it could not function as the Benevolent Society had been registered by the Social Welfare authorities to provide such welfare work. That Society however, had not had a general meeting for six years, and according to statements of accounts made available, did practically no relief work. The dependents of unemployed, while theoretically entitled to benefits from the Society were in fact not catered for at all.

Workers Face Starvation

A number of private meetings were held between the past officials of the Society, and with Mr. S. P. Bothma, senior welfare officer for Durban. The result was the general meeting at which the new officials and committee were elected.

It is believed that the Durban Indian Benevolent Society, as reconstituted, is to undertake a programme of help to poor persons in the Indian community who do not qualify for aid from other agencies. At the present time, the dependents of a person suffering from tuberculosis can obtain assistance from the FOSA. The blind are provided for by the Natal Indian Blind Society. Widows and children can look to the Indian Child Welfare Society. But if a man is unemployed, and he is fit and able to work but cannot obtain work through no fault of his own, he and his dependants are faaed with starvation. It is understood that the Benevolent Society hopes to assist such persons pending their employment. This move is not to be confused with the establishment of another committee, formed recently under the chairmanship of Prof. Leo Kuper, the principal object of which is to endeavour to increase the avenues of employment for Indians in Durban.

The Society is urgently in need of funds and donations may be sent to the Treasurer, Durban Indian Benevolent Society, c/o 437 Smith Street, Durbon.

Self-Government For Nyasaland To Be Implemented

DR. HASTINGS BANDA, the leader of the African National Congress will be treated as any of the 500 persons detained by the Nyasaland Government following the declaration of the state by emergency, the Protectorate's Governor Sir Robert Armitage said before leaving London.

The Governor said he expected to release many of the detainees but as to when they would be released was his own affairs

Sir Robert told reporters that he did not accept the accusation in the Devlin Report that Nyasaland had become a Police state. He added when situation presents a picture of tension, he has nothing but to act sternly for the maintenance of law and order.

The Governor pointed out that never the word self-determination had been used by Africans in Nyasaland, The aim of the Africans was to get African majority rule and rule Nyasaland as an African state.

The interim plan to bring Africans into the Executive Council would soon be implemented.

Anti-Nehru Plot Unhatched

AN NCNA message from Peking says that a secret document was published by the Indian weekly "Blitz" in its latest issue exposing a political plan of the Forum of Free Enterprises, an organisation of Indian monopoly capital, and its close connections with the newly formed Swatantra Party. The weekly stated that this secret document, introduced by M. R. Masani, a key member of the Forum of Free Enterprises, was "put out by the democratic research service of Bombay on June 19" The democratic research service is a pro-American organization.

"Blitz" said that this document "provides a blueprint of strategy of the main anti-Nehru lobby in this country. Though written back in 1956, reported by none other than M. R. Masani, it forecasts the emergence of a conservative party via the Forum of Free Enterprises." The document urges the formation of an organisation "sufficiently strong, appealing and broad based" to fight communism. This organisation should have "a political ideology, an economic plan and college, a propaganda lobby, a research organisation and trusted leadership and devoted cadres of its own."

Referring to the "encouraging reactions both at home and from abroad," the document said, "as the world situation stand today, we shall have to look to the United States and the democratic section of the world for moral support." Among those suggested by the author of the document for leadership of the proposed organisation is Jayaprakash Narayan, the notorious former leader of the Praja Socialist Party. The author also proposed to win over leaders of the Congress Party, officials of civil and administrative services, and military leaders "against the younger cadres born and bred to Nehru ideology, if something worse."

BOOKS FOR SALE

Mahatma Gandhi (Last Phase)	1	12	0
Political Philosophy of Gandhiji		13	0
My Experience with Truth		15	0
Women and Social Injustice		7	6
Discipline of Non-Violence		1	6
Indian Home Rule		1	0
Sarvodaya		5	3
Truth is God		2	6
Christian Missions		5	9

Obtainable From:

'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban,
Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Natal Non-Whites Watch A Quarrel

(From Our Own Correspondent)

ENGLISH-SPEAKING Natal has been breathing fire and shouting thunder in the past few weeks, ever since Dr. Verwoerd's statement that the Government proposed taking steps to lay down a uniform education policy for the whole of the Union In his speech, Dr. Verwoerd was obviously endeavouring to warn the Natal Provincial Executive which has refused to accept the Government's nominee, Mr. J. H Stander, for a top education post in Natal. Allegations have been rife ever since the Stander controversy first blew up that if Natal were to surrender to Public Service Commission dictation, the floodgates would be opened to political appointments. That, P.S.C. opponents argued would make it easy for Government supported and Nationalist sympathising public officials to be infiltrated into the Education Department, bringing with them the much-feared and obnoxious system of Christian National Education. The C N.E., it is held by many, is an attempt at indoctrination of the views taken by the Nationalist oriented Dutch Reformed Church.

The effect of Verwoerd's brandishing of the big stick on a White Natal already incensed over the Stander affair was electric. The United Party's Mr. Douglas Mitchel made a belligerent, defiant statement which even the most radical non-White politician has not so far dared to utter The Federal Party Leaders, Colonel A .C Martin and Major A. R Selby have spoken as if Natal would secede if the Government pressed too hard. Anyone from Mars reading their statements would be forgiven for assuming that Natal was on the brink of rebellion.

Interested Spectators

But non-Whites who have suffered grievous blows at the hands of the Nationalists—blows delivered often with the connivance of the United Party—sit on the sidelines, interested spectators of the White Man's verbal battles. But they do not forget that it was, English speaking Durban, spearheaded by its thoroughly English City Council, which fathered the Pegging Act. That Act the mis-shapen monster conceived in lust' begotten in sin, nurtured in greed and reared with intent to rape has, under manipulation by the Nationalists, grown into the all devouring hydra-headed, multi-limbed Group Areas Act which now dismays even its original creators.

Non-White opinion, almost without exception in Natal, is that by themselves having destroyed the basic principles of democracy in the country, the English-speaking of Natal had placed themselves at the mercy of the Nationalists.

Demand For Democracy

Archbishop D. E Hurley hazarded an opinion that the latest Nat moves may force Natal into closer political relationship with the African National Congress. This is discounted in knowledgable circles Keen political observers are convinced that faced with the rising demand for democracy by the non whites, a majority of the present United Party supporters would prefer to throw in their lot with the Nationalists. That would appear to be the view too, of the Nats themselves or at any rate that is a reasonable inference to be drawn from the complete disregard that the Nationalists have so far paid to the feelings of the English-speaking section of the population.

Meanwhile, the spectacle of fellow-upholders of the twin philosophy of might is right and of White domination quarreling among themselves affords an amusing interlude to the non-European amidst his own grim struggle for a place under the sun.

Zik Not In A Hurry About African United States

Mr. Azikiwe, the Prime Minister of Eastern Nigeria said that the federation of African states might be highly desirable but there were several factors which had to be considered.

He told news conference in New York that nations which had fought their way to sovereignty would not be prepared to surrender the same to a doubtful organisation. Before African states decided on federation there should be more cultural contacts between them, communications must improve and territorial boundaries must be abolished.—Kenya "Daily Mail."

Boycott Increases The Jobless

(From Our Own Correspondent)

THE effect of the boycott of South African manufactured goods in East Africa is already being felt in several industries in Natal. A number of clothing factories which previously had substantial market in East Africa as well as in certain parts of Asia have had a fantastic dimunition of orders with resultant stockpiling of manufactured goods. As a sesult, even large European-owned firms have had to retrench Indian and Coloured workers. The remainder are being given regular periods of 'short-time.' It is learnt that one old-established firm, employing more than 500 non-European workers, may close down altogether.

Another large concern, which previously exported large quantities of manufactured iron and metal goods to othea parts of Africa has paid off a number of its non-White workers.

These are but two examples of an increasingly wide-spread situation. In the Cape, fruit and fish canning factories are beginning to feel the pinch, while jam manufacturing firms are also getting worried. In South-West Africa, the fish canneries are seriously perturbed as West Africa provides it with a valuable market.

Workers Hit First

The irony of the situation is that the international boycott which is welcomed by non-European organisations like the Congresses, hits the non White worker first of all. When Mr. Walter Stanford made this point in London recently, the Soviet-supporting weekly, "New Age," carried an editorial severely criticising Stanford's views The editorial went on rather impertinently to demand that the Liberal Party, of which Stanford is a prominent member, take disciplinary action against him.

While it is certainly true that international boycotts will reduce the profits of White Industrialists and embarrass the Nationalist Government, what is guaranteed is that large numbers of non-Whites will be thrown out of their jobs. Other non-White will be displaced by White workers affected by the trade loss. There is on the contrary no certainty that the Government will topple. Nor that if the Nationalist Government does, the United Party will not just take over where Verwoerd left off.

There are however a growing number of political observers, people who may now be disregarded as persons with nasty, suspicious minds but whose suspicions may well be proved, who believe that the Communists desire mass unemployment among non-Whites. It is a well known Marxist theory that it is never the middle class or the petit bourgeois that revolts violently, for it always has something to lose. It is the workless, the landless and the foodless masses that provide fodder in any Communist revolt, for they have nothing else to lose but their lives. And the glib manner in which certain former Communists, themselves directly unaffected because they hold safe professional positions, talk of the preparedness of the non-Whites to suffer, smacks of sickening dishonesty.

Gramophone Records
MADE IN INDIA — AT HALF PRICE
4/6 EACH OR TWO FOR 8/3
Selected single numbers available from latest films.
Also Urdu Quawalis; Hindi: Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets.
Latest Gujerati Records: Only at 3/- each or two for 5/-
Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers.
MAIL ORDERS ACCEPTED – FREE PACKING
SELLING FAST
Write for detail specification, gladly suppplied on application
NATIONAL RECORDS
18 Ajmeri Arcade, off Grey Street,
DURBAN. — Phone: 25628.

Why Prof. Keppel-Jones Left S.A.—II

THE clash of colour is not South Africa's only problem, though it is the most intractable.

In reaction against the political convention that the clash is between Rhodes and Kruger, Smuts and Hertzog, United Party and Nationalist, or Briton and Boer, while the "Africans" are just a tiresome complication, many of us have emphasised the question of relations almost to the point of treating the other conflict as an illusion.

But it is not. The two conflicts were closely associated in their origins—the Trekkers identified the Union Jack with Dr. Philip—but the clash of White nationalities and ideologies is a real conflict to-day.

Nationality

In its own way it is intractable too, because the elements of nationality are little susceptible to rational influences. You did not become Afrikaner, English or South African by any reasoning process.

While I believe race-consciousness to be a wholly pernicious and destructive force, I think that in the present stage of history "national" consciousness and allegiance are necessary and good, within certain limits.

They are, however, very delicate mechanisms, not to be operated on the same principles as membership of a bowling club or even of a political party.

Too many South Africans have made the mistake of supposing that nationality can be made to order or imposed by fiat.

You ought to be a South African, they say, and your old British and Afrikaner (or perhaps only the British) loyalties must be abandoned.

Or, conversely, it would be a shameful thing to merge the old allegiance or change it for new—treason to the ancestors who fought for the old flag.

But nationality cannot be retained or acquired like a suit of clothes. I can best explain the point by descending from the general to the particular and citing my own case.

Deep Roots

My South African roots are fairly deep, and my wife's are deeper.

I was born (literally) under the shadow of Table Mountain. One of my grandfathers fought in the Zulu War, and in some other wars later. My wife is descended along two lines from 1820 Settlers.

Like everyone else of South African ancestry, birth and experience, we are under the spell of the land, the light, the feel of the air, the scents of veld and bush. I have had the privilege of knowing my country in most of its scenes and moods.

Table Mountain in the clean air of the south-easter; the glow across False Bay as it chills at sunset; the sparkle of the Karoo in winter; the sweet scent of mimosa in the Eastern Province; the descent into Maritzburg from the hills; the yellow winter grass and the clumps of blue gums beside the dusty roads; the soporific spacious houses of the lowveld behind gauze and poinsettia; the brilliant spring promise of the massed jacarandas freshened by the first rains—and so one could go on with an endless catalogue; all are as much a part of me as of anyone who declares that he could never leave them.

Patriot

What is more, I grew up as a South African patriot. Working for South Africa was the driving force, almost the only theme, of my life. I have had many Afrikaner friends and I have always sympathised with them in their need for respect and recognition.

In my youth, when the older generation of English-speaking people was too often contemptuous of the Afrikaans language and those who spoke it, I resented their attitude—not only rationally but emotionally.

I resented the patronising air of the "home"-born for the colonials. The honour and the prestige of my country were dearer to me than anything else.

I flushed angrily at every slight upon it, not least at the slight implied by anyone who left it for—say—Canada.

Assumptions

But underlying this conventional patriotism there must have been some tacit, latent or unformulated assumptions.

We of British stock who paid Afrikaners, with their language and traditions, the respect and honour that were their due, took it for granted that the same respect and honour for our language and traditions would be rendered in return.

Many of us were but dimly conscious of those traditions until they came to be revelled and threatened.

As the attack on them has been mounted and pushed forward, their outlines have become wonderfully clear, in my consciousness at least.

Traditions

The experiences of every generation pass from parents into the mental constitutions of their children, even when the children are not assiduous students of their history books.

I have realised more and more, with the passage of the years, how far I was personally involved in the great formative events of the English past.

The issues debated by the Long Parliament, and those decided when William advanced on London and James fled; the excitement over Peterloo, the Reform Act and the humanitarian reforms; the crowning mercies of 1588, of Trafalgar and Waterloo—all are as intimately mine as if I had been personally present.

All have helped to form the values and traditions that were planted in my mind by parents and mentors.

Upside Down

When Afrikaner nationalism had its original objectives it moved over to the attack on these things that I cherish.

The scale of values that has emerged from British history, but which is shared by all the civilised nations of the West, has been turned upside down in South Africa.

In place of the sanctity of the individual personality, the freedom of thought and communication, the guarantees of civil liberty, government by consent, the rule of law, and the tolerance, forbearance and charity that come of confidence, we are now to bow down to the values born of fear and the inferiority complex: "kragdadigheid," the bullying of the weak, thought control, the racial myth, the examination of fingernails, government by decree, denial of access to the courts, the breach of the most solemn promises.

From these follow naturally the suppression of everything associated in any way with England, right down to the pettiest administrative discriminations against people whose language is English.

(To be concluded)

BOOKS OF GREAT SUCCESS TO YOUR FUTURE IN BUSINESS

JUST ARRIVED

Commercial system of cutting—fully detailed with diagrams of *garments for you to cut any fasion*	32/6
Easy cutting—packet size	25/-
Fashion in Blouse, Choli, Punjabi Sari with detailed style for women	4/6
Ramayan in English Valmiki	36/-
Prince Ajoyada—Story of Ramayan ...	12/6
Women of India—in their Beauty-Duty, with their customs—*fully illustrated*	27/6
Hindu manners, customs and their ceremonies—A Book of Details and Duties	35/-
Hindu Marriage and family in India ...	28/6
The Yoga System of Health—By Yogi Vithaldas Illustrated	22/6
Upanishads in 4 complete volumes ...	£5—10—0
Mahatma Gandhi in Pictures of New Light	£5—10—0
Heaven Lies Within Us—a book about your future in this Life	25/-
Indian Cookings, Sweets, Pickles, Curry Khadi and Khichadi etc., etc.	12/6

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

A Military Party For Belgian Congo

THE activities officially initiated by the steering committee of the National Congo Movement, which is considered the first military party in the country, were continued recently with the almost simultaneous publication of two new communiques, one from the provisional central committee and the other from an extraordinary assembly of communal sections of MNC of Leopoldville.

The first communique, published by the founding members of the MNC, affirms that the decisions taken by the central committee to secure a collegiate body to orient the national movement are democratic and regular; the second communique—that of the communal sections, stigmatizes what it calls the destructive spirit and personal ambitions of the members of the central committee. It affirms that those who are responsible for the communal sections entirely approve the statements made and the position taken up now by M. Lumumba in the exercise of his presidential duties, which reflect the profound convictions of the members of the MNC.

This document also declares that the provisional central committee is dissolved, and publishes a list of members of the new committee, again presided over by Lumumba. It is generally believed that the provisional central committee intends to convoke a national congress in one of the towns of central Belgian Congo—Stanleyville or Luluabourg—before the end of August.

Abako Strike

It is learned that a strike by local governing institutions has been decided on by the Abako, on the occasion of the elections to the sector council, which were to have been held recently southwest of Leopoldville.

These elections, made necessary by the reorganisation of the local institutions, such as the sector and communal councils, were boycotted. Only a very small minority of electors were willing to fulfill their duties as citizens. Following this demonstration, the administration proceeded to arrest a sector chief for having violently incited his fellow citizens to civil disobedience. The attitude of the Abako is explained by the position taken by its leaders, who abstained from participating in all elections under the pretext that the Belgian Government had not consulted them before publishing its statement on January 13. At present it is possible to forecast an almost total abstention of the lower Congo population in the elections scheduled for next December for the designation of communal, territorial and provincial councils.

Sekou For "Total Liberation" Of Africa

PREMIER SEKOU TOURE made a speech in Sanoquelli in which he opposed the continuing existence of colonized countries in Africa and supported their total liberation. He said: "We are meeting here for three essential reasons: (1) To define the new course of African evolution; (2) to determine the means; (3) to so organise ourselves in our countries that we may give our peoples what they have lacked—peace and welfare." Mr. Sekou Toure added: "The decisions which will be taken here will not be those of three heads of state but of the African peoples and of coloured men who have suffered."

Uganda Helps India's Flood Victims

THE inhabitants of Iganga, a small town in Uganda, have donated Rs. 1,001/- (Shs 1,501.50 Cents) to the Prime Minister's National Relief Fund to be used for relief purposes in the flood stricken areas of India. Dr. K. M. Majeethia who is reported to have initiated the move for voluntary contribution from about the 900 inhabitants of the town has sent a cheque for the amount to the Assistant Commissioner for India in Kampala, who has forwarded it to the Prime Minister.

Dr. Majeethia has said that the donation is a token of Iganga's goodwill and sympathy towards the flood stricken people of India.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA
RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE
140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Deaths That Need Not Have Been

(From Our Own Correspondent)

IF the City Councillors of Durban possessed that thing called conscience, they ought to have sleepless nights. Tossing and turning in their beds, haunted by the dim faces of at least 11 non-Europeans killed in recent years. Eleven people killed by the callous indifference of the City Fathers. Killed as a result of the prejudices, the pet theories, the neglect of those who have the power in Durban.

Eleven people have in recent months died either under the wheels of buses or cars or as a result of injuries sustained in such accidents around the Alice Street-Warwick Avenue intersection and at the Winterton Walk bus rank. These were unnecessary deaths. They need not have happened.

But they did occur because the City Council, against the protests of practically every kind of organisation in Durban, moved the non-European bus rank to Winterton Walk. The City Council forces nearly 100,000 people to cross the intersection—one of the city's busiest—every day. Exposing their lives. The City Council compels women to lug heavy baskets across this traffic-laded street. It obliges little children on their way to and from school to dodge between speeding cars and lumbering buses.

Appeals were made to it to let the bus rank be sited upon the old testing grounds. But no, it would not. Meanwhile the old grounds lie idle, when their use for this purpose would not only relieve congestion, remove unnecessary hardship, make for the convenience of voteless citizens, many of whom are ratepayers—but would eliminate the needless, foolish and completely callous exposure of non whites to the risk of being run over, wounded, maimed or killed.

But White Durban seemingly would not care, for the White voters are apparently quite content with what their Councillors have done.

American Says Nats Driving S.A. To Disaster

(Continued from front page)

danger to the peace of Africa, and was doing incalculable harm to race relations on this continent

This applied particularly to the newly-independent non-White states, which had every reason to resent the ill treatment of person of colour.

Mr. Lowenstein also attacked the Nationalists for jeopardising the West's battle with Communism. "By labelling all humanitarians as Communists' the Government seems to be playing into the Kremlin's hands."

No Excuse

Some Nationalist supporters seemed convinced of the sincerity of their motives. But sincerity was no excuse for "a massive experiment in political repression in which human beings are used as guinea pigs."

He said: "One is forced to question the sincerity of the whole legislative programme when the Government forces through Bills against the conscience of the whole academic world, forbidding human beings from studying together at the same universities.

"The greatest art of the dominant White group is its self-delusion.

"Instead of reconsidering the direction in which they are moving, they are showing an increasing obstinacy which may bring about the very destruction they fear."

Ambitious young men can earn £2,000 per annum in Accounting, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Services, Building Societies, B. Com. Degree. Success starts immediately you send for the free book. "The Direct Way To Success," and have your career planned by the School of Accountancy, backed by 50 years successful educational service. Write to The School of Accountancy, P.O. Box 4592, (Z) Johannesburg, and at 8th Floor, Mansion House, 12 Field Street, P O Box 1865 Durban Phone 2-4069.

Congress Movement Strongly Condemns All Acts Or Violence

THE use of violence has been strongly condemned in a joint statement issued by the African National Congress (Natal), the Natal Indian Congress, the Congress of Democrats and the South African Congress of Trade Unions, who have called upon their members and supporters to remain disciplined and non violent no matter how greatly they are provoked.

"Our freedom movement," says the statement issued by the Congress Alliance, "is founded on the firm adherence of the principle of non-violence and active co operation between the non-white and the white population of the Union. As disciplined Congress men and women our task is not only to adhere rigidly to this principle and to propagate it actively in all our undertakings, but to expose every person who engages in violence so that no room is left for anyone to criticise us and blame us for any acts of violence which take place.

"The non-white people in particular are constant victims of violence and in the face of this temptation may sometime be great to retaliate with violence. Even in the face of such extreme provocation a Congress supporter's duty is to reject violence and all the miseries that flow from it.

"As a disciplined movement engaged in the task of improving the economic plight of our people and of leading them to freedom, we cannot tolerate anyone within our own ranks who engages in violence for in doing so such a person places himself or herself outside the movement. It is the duty of all Congressmen and women to bring such persons to the notice of Congress officials for it is very likely that they are agent provocateurs and enemies of the Congresses. The Congress will show no mercy to them.

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "
Cash with order only.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Phone 835-6786 P. O. Box 1549.

MASTER BROS. (PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

Are You a subscriber of "OPINION" if not, Why not?

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Uganda Boycott Raises Race Tension

By MILTON BRACKER In The "N.Y. Times"

ENTEBBE, Uganda.

THE slim, enigmatic figure of Mutesa II, the Kabaka or king, of Buganda, still tends to dominate the complex affairs of the British protectorate of which his realm is a part.

These affairs are far more complex than they were before an African boycott of Asian merchants got under way in February. Tensions have developed that resulted in gunfire on June 4.

No one was killed, but many were wounded. Six leaders of the boycott movement were arrested. Governor Sir Frederick Crawford will rule within a few weeks on whether they should be deported.

The question that puzzles most people in Uganda is the exact role of the Kabaka in the events since February.

British officials disagree among themselves on whether the Kabaka actually "connived" in the boycott.

The general view is that the 34-year-old ruler of the Baganda, as the people of Buganda are known, found the Boycott suited his purposes and simply let it ride.

Question Of Pride

There is some feeling in high quarters that the Kabaka now recognizes that the boycott has got out of hand and is damaging the economy of his country.

But by now a question of pride is involved and the Kabaka is thought to be fearful of taking a firm stand against the boycott because his stand might be ignored.

At the Buganda capital of Mengo, seven ministers of the Kabaka's Government said they had tried to halt the boycott.

"We asked them to call it off," declared Amos Sempa, Minister of Finance. But Mr. Sempa recently was fined £75 ($210) because a newspaper he owned used a picture suggesting extreme police police violence during the worst of the boycott trouble.

Difficult To Analyze

Uganda is one of the most difficult territories in Africa to analyze in terms of basis issues. The forces of traditionalism and of modern African nationalism are jockeying for position, both with each other and with the central Government.

Buganda is only one province of the protectorate and the Baganda make up only about one-fifth of the total African population of about 6,000,000.

But the Baganda are the wealthiest and most influential tribe and loyalty to the institution of the Kabaka is strong.

The Kabaka's Government has refused to take part in the Legislative Council or Parliament of Uganda and seeks even greater autonomy than it has.

Many young Nationalists, however, regard traditionalism as doomed even though they are willing to work with it for the time being with an eye on eventual independence.

Japan's Role Among Afro-Asian Powers

FRENCH PRESIDENT DE GAULLE made it clear to Japanese Prime Minister Kishi when they met in Paris that France did not view kindly Japan's association with the Afro-Asian group on the Algerian question, observers said.

Japan joined Afro-Asian nations in a demand that the Algerian issue be included in the U.N. General Assembly agenda. De Gaulle also pointed out the demand was formulated four days after the group sent the U.N. Security Council a letter which clearly insulted France. Japan did not sign this July 10 letter but France would have preferred Japan to stand clear of the Afro-Asian demand which was a natural follow-up to the letter.

Kishi did not allude to this facet of his talks with De Gaulle but he may well have had it in mind when he said in his press conference: "We discussed problems concerning our two countries and world peace in all frankness"

It was believed that Kishi had told De Gaulle that Japan's failure to join Turkey, Cambodia, Laos and Thailand in refusing to line up with the Afro Asian group, could be explained by the need for Japan to remain in the group to better exert a moderating influence.

Banda Planned No Mass Murders

ALTHOUGH the Government of Nyasaland was right in taking the Emergency measures it had taken in early March there was no evidence of the plot of wholesale massacre of European officials and African chiefs, the main reason given by the Colonial Secretary Mr. Lennox Boyd and the Governor of Nyasaland Sir Robert Armitage for declaration of Emergency.

This is the important conclusion the Devlin Commission has come to. The Commission was appointed by the British Government as a result of strong pressure from the opposition to inquire into disturbances in Nyasaland during March and the events leading to it.

No Evidence Of Plot

The Commission found that the Nyasaland Government was right in taking the Emergency powers but it rejects the Government's contention that it had done so because the Governor had information of the secret plot for the wholesale massacre of Europeans and some of the African chiefs' The Commission says it has found no evidence of such a plot.

But the Commission adds, the situation in Nyasaland had reached a stage when either the Government must act or abdicate because of violence preached by African National Congress.

Dr. Banda's Position

The Devlin Commission thus supports the British Government's contention that the declaration of emergency was necessary but does not agree with the reason given for the same.

The Commission finds that Dr. Hastings Banda was not implicated in the campaign of violence nor he advocated violence and adds he has been misreported and misinterpreted.

The Commission criticises some of the measures taken by the security forces and refers to illegal and unnecessary use of force.

Together with the White Report is also published the observation of the Governor Sir Robert Armitage: He stands by his contention that there was a plot to massacre whether it was to kill numbers of people or a few people.—Kenya 'Daily Mail.'

Latest Gramophone Records Arrived

Mother India	6	Records	49/6
Pyasa	5	"	41/3
Dekh Kabira Roya	4	"	33/-
Abhiman	3	"	24/9
Janam-Janam Ki-Fere	5	"	41/3
Johny Walker	3	"	24/9
Ayodyapati	5	"	41/3

INDIA PRESS RECORDS

Tulsidas	5	Records	50/-
Pehli Jhalak	6	"	60/-
Halaku	4	"	40/-
Bahaar	2	"	20/-
Sarwan Kumar (Drama)	2	"	20/-
Loose Numbers Bobul Barsat and Badal			30/-

—o—

Packing, Postage and C.O.D. charges 7/6 Extra.

Obtainable at Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS,

286 Grey Street, DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Nigerians Want Own Officers Demonstrate Against H-Tests

IN an editorial of July 22, the Nigerian Lagos paper, the "West African Pilot" demanded that Nigeria train naval officers and sailors to replace foreign officers after the country's independence in October next year. The paper, according to NCNA, Peking, said that there are 40 foreign officers and only 4 Nigerian officers in the navy. "If the present pace is kept, it seems certain that even years after the independence, the force will still be officered in the main by expatriates. This would be a strange position for Nigeria to find herself in, because by right, the Nigerian navy on independence should be led by Nigerian officers." The paper said: "It is still not too late to mend. But we think it is mass deceit to eulogise the navy for the alleged progress it has made when indeed everything has been laid out to make it the last toe-hold of British officers in Nigeria."

In the meantime Reuter reports that the Prime Minister of Eastern Nigeria, Dr Nnamdi Azikiwe, said that French proposals to carry out nuclear tests in the Sahara "are calculated to destroy us." Azikiwe, speaking at London airport on his arrival from a 16-day American tour, added: "We feel that the proposal to explode a bomb is an unfriendly act not only to us but to all West African territories." He said he might protest to the British Government about French plans, but added, "I am not sure that a protest would have any significant results. Nothing happened the last time I spoke out in this way?"

More than 1,000 workers of the Nigerian Trade Congress demonstrated outside the French Consulate in Lagos on July 22 in protest against France's proposed A-bom tests in the Sahara. French Consul-General Claude Leprovost declined to see a delegation and sent a note to the workers saying that he considered it his duty to decline to accept any letter "aiming at interfering in the internal affairs of the French Republic." Earlier, a mass rally passed a resolution calling the United States and Britain to "show their sincerity in claiming to be friends of Africa" by urging France to abandon tests in the Sahara. Another resolution passed called for a boycott of French and South African goods.

No More Passports For Non-White Teachers

A "SUNDAY TIMES" report says the Government has officially stopped the exodus of non-European teachers from South Africa—by refusing them passports.

Teachers from all over the country have been refused passports in the past eight months. They have been told they cannot go because there is "a shortage of trained teachers."

But most believe the real reason is that the Government fears they will attack South African apartheid policies, once they are abroad—as other "exiles" have done.

This view is supported by the number of passports refused to non-Europeans since the Nationalist Government came to power.

Recent Example

The refusal to grant a passport to Hans Beukes, a Cape Town University student, is a recent example.

It is also supported by the fact that Fort Hare students, who have been offered grants to study in Britain, have had inexplicable passport delays.

The official reason for the ban on passports to non-European teachers is contained in a letter from the Colonial Liaison Officer at the United Kingdom passport office in Cape Town to some applicants.

The letter says: "I am officially informed that, in view of the shortage in the Union of trained non-European teachers, it will no longer be possible to release them fo service beyond the borders of the Union."

He adds there has been uncertainty over Government policy up to now.

Non-White teachers in Port Elizabeth say there is a surplus of non-White teachers—not a shortage.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade,
38 Market Street,
Cor. Diagonal & Market Sts.
Johannesburg. 'Phone 33-1654

Colour Bar To Be Outlawed In N.R.

UNLESS catering establishments and cinemas in Northern Rhodesia made substantial progress towards removing all racial discrimination by the end of the year, the Territorial Leader of the Central African Party, Sir John Moffat, will ask the Government to introduce legislation providing for penal sanctions to compel them to drop the colour bar.

He will produce a motion in the Legislative Council as soon as possible in the New Year.

Sir John told the Legislative Council of his intention when he proposed a motion asking that the catering and entertainment industries should be required to take progressive action to abolish racial discrimination by the end of the year.

He also asked that a committee be set up to report before the end of the year on how best the abolition of racial discrimination could be enforced, should the need arise to do so.

Sir John referred to recent legislation by the Federal Government providing legal penalties for people refusing service to any non-European diplomatic representative living in Rhodesia.

"If this can be done in the case of diplomatic representatives, surely our own more enlightened Government must accept our own Federal citizens as no less susceptible to insult and no less entitled to protection from it," he said.

Mr. Harry Nkumbula (African National Congress, South Western) said it was incredible that Asian and African members of the Legislative Council could have tea in the House with Europeans, but was refused service in town.

The Chief Secretary, Mr. Martin Wray, said the Government did not favour racial discrimination in any form but it did not favour legislation on it either. Nor was it willing to permit a free vote on this issue.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 9d. per lb.
Green tumeric 1s. per lb.
Amba-Huldhi 1s. per lb.
Garlics with big stems 1s per lb.

We pack our goods well before railing.

We sell by C.O.D.

We import the following articles directly: Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods.

Our stuff is good and obtainable at low prices.

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA,)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476. **Telephones: 47888.**

Telegrams & Cable: "SORABTEM." **47453.**

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Selected Letters of Gandhiji	1	6
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World —By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	10	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Manubehn	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhiji	2	6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	3

Obtainable From:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press (Phoenix), Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

N o. 32—Vol.-LVII.

Friday,

14th August, 1959

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 4d.

INDIAN OPINION

ઇન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

માલ વેચનાર વેપારી ગ્રાહકને માલ વાજબી ભાવે અને ચોખ્ખો આપે તે સેવા ગણાવી જોઇએ અમલદારને લાંચ ન આપવી અને રાજ્યતંત્રમાં સડો દાખલ ન કરવો એ પણ દેશપ્રેમ ગણાવો જોઇએ.

—ચિંતક

પુસ્તક ૫૭ મું—અંક ૩૨ | તા. ૧૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૯. | છુટક નકલ પે. ૪

અમેરીકન કહે છે નેશનાલીસ્ટો —સા. આફ્રિકાને આફતમાં નાખે છે

અમેરીકાના એક વકીલ અને રાજકીય પુરૂષ મી. એલ. લોઇનસ્ટેને છ અઠવાડીયાની સાઉથ આફ્રિકાની મુલાકાત લઇ પાછા જતા પહેલા એક નિવેદન પ્રસીદ્ધ કર્યું હતું. એમાં એમને રંગભેદની નીતીને "અમાનુષી" વર્ણવી છે. અને લખ્યું છે કે "આ રંગભેદની નીતીને પરિણામે સાઉથ આફ્રિકા આફતો તરફ ઘસડાતું જાય છે. વળી પરદેશમાં સાઉથ આફ્રિકાની ભયાનકતાં વિશે લોકો જાણે છે એના કરતાં ઘણી વધારે આ દેશની સ્થીતી ભયાનક છે. આથી પશ્ચિમે સાઉથ આફ્રિકાનું આ વલણ નભાવી ન લેવું જોઇએ.

"નેશનાલીસ્ટો એવી માન્યતા ધરાવે છે કે; છાપાઓના ખોટા હેવાલોથી અને કેટલાક ખોટા પ્રચારોને લીધી પરદેશમાં ગેરસમજો સાઉથ આફ્રિકા વિશે ફેલાઇ છે. પણ મેં મારી આંખે જોએલી અને અનુભવેલી વાતો હું કહું છું.

"અહિંની રંગભેદની નીતી ફક્ત કડવાશ નથી સર્જતી પણ પશ્ચીમની સંસ્કૃતીનું અને પ્રજાતંત્રના સિદ્ધાંતનું અપમાન કરે છે.

"વિસમી સદીમાં પોતાની પ્રજાના ૮૦ ટકા વસ્તી પર જુલમ ગુજારતી સત્તા હસ્તી ધરાવે છે એ એક આશ્ચર્ય સાથે મનને ધકકો પહોચાડનારી બીના છે.

"બીન-ગોરાઓની આઝાદીને બાજુએ મુકીએ તો પણ જે ગોરાઓ નેશનાલીસ્ટ સરકારની વિરૂદ્ધ બોલે કે લખે છે તેઓની આઝાદી પણ ઝુટવાઇ જાય છે. આ જોતા નેશનાલીસ્ટો સાઉથ આફ્રિકાને એવે તબકકે જાતીભેદના સંબંધોમાં લઇ જાય છે કે જ્યાથી પાછા ફરવું શકય નથી."

મી. લોઇનસ્ટેને વધુમાં કહ્યું કે, "સાઉથ આફ્રિકાની રંગભેદની નીતી આફ્રિકાની શાંતી માટે જોખમ ભરી છે, અને આ ખંડના જાતી સંબંધોને ઘણુ નુકશાન કરે છે.

"આથી નવા આઝાદ થએલા બીન-ગોરા સંસ્થાનોને આનો વિરોધ કરવા માટે આ પુરતા કારણો જણાય છે."

જીવન

શ્રી કેદારનાથ

જીવન એ પરમાત્મા તરફથી મળેલી અમૂલ્ય ભેટ છે. જીવન બધાં પ્રાણીઓને મળેલું છે, તેમ માણસને પણ મળેલું છે. પણ બીજાં પ્રાણીઓના અને માણસના જીવનમાં બહુ મોટું અંતર છે. બીજાં પ્રાણીઓનું જીવન જેટલું નૈસર્ગિક ધર્મોથી બંધાયેલું છે તેટલું માણસનું જીવન તે ધર્મોથી બંધાયેલું નથી. બીજાં પ્રાણીઓની શક્તિબુદ્ધિ મર્યાદિત છે. માણસની શકિતબુદ્ધિ આ જ વિલક્ષણપણે વધેલી છે. માણસ પોતાની શકિતબુદ્ધિનો જેવો વિકાસ કરી શકે છે તેવો વિકાસ કોઇનેયે કરતાં આવડતું નથી અને વિકસિત શક્તિબુદ્ધિનો જેવો સદુપયોગ માણસ કરી શકે છે તેવુંયે કરતાં કોઇને આવડતું નથી. માણસ કરતાં બીજાં કોઇ પ્રાણીઓની શક્તિ વધારે હોય અથવા તેમના નૈસર્ગિક બુદ્ધિ પણ કદાચ વધારે હોય, તોય તે શકિતનો સદુપયોગના બધાના કલ્યાણ માટે કરવાનો ભાવ ફકત માણસમાં જ જણાઇ આવે છે. દરેક જીવ પોતાના દેહરક્ષણના પ્રયત્નમાં હંમેશ હોય છે, પણ માણસને પોતાના રક્ષણનો વિચાર કરીને બીજાઓનાં સુખદુઃખનો અને રક્ષણનો વિચાર કરવો પડે છે. આ જ તેની વિશેષતા છે અને આ જ મનુષ્યત્વનું મુખ્ય લક્ષણ છે. બીજા જીવો અને માણસ વચ્ચે આ જ મોટું અંતર છે. આ અંતર ધ્યાનમાં લઇને આપણે પોતાના જીવનને વલણ આપવું જોઇએ અને તે પ્રમાણે પોતાનું જીવન ઘડવાનો આપણે પ્રયત્ન કરવો જોઇએ.

જીવન વિષેની આપણી જે કલ્પનાઓ હશે તે પ્રમાણે આપણે પોતાનું જીવન ગાળવાનો પ્રયત્ન કરીશું. તે કલ્પનાનુસાર આપણે જીવનને મહત્ત્વ આપીશું અને તે પ્રમાણે જ આપણને સિદ્ધિ પણ મળશે. જીવન વિષે કંઇક ઉંચી આકાક્ષાઓ ન રાખતાં આપણે તે વિષે ઉદાસીન રહીએ તો આપણું જીવન કેવળ રોજની જરૂરિયાતો પુરી કરવામાં અને તે બાજુથી કંઇક સુખ પ્રાપ્ત કરવામાં જ અમે ત્યારે પુરૂં થઇ જશે.

—(વિચાર દર્શનમાંથી)

બીન-ગોરા શિક્ષકોને પાસપોર્ટ નહી અપાય

"સ્ટાન્ડે ટાઇમ્સ'માં હેવાલ છે કે, "સાઉથ આફ્રિકાથી પરદેશ જતા બીન-ગોરા શિક્ષકોને પાસપોર્ટ આપવાની ના પાડવામાં આવી છે. કારણ એમ જણાવ્યું હતું કે; "હાલ શિક્ષકોની ઘણી અછત હોવાથી કેળવણીના ક્ષેત્રમાં અડચણો આવે છે." પણ એમ મનાય છે કે આ 'પાસપોર્ટ' નકારવા પાછળ સાઉથ આફ્રિકા વિશે જે બહાર વાતો વહેતી થાય છે એને અટકાવવાનો છે. અને શિક્ષકોની અછતની વાત સાવ બીન-પાયાદાર જણાય છે.

સા. આફ્રિકાનો ક્રિકેટ માં બહિષ્કાર

જમાઇકાના એક છાપાના સ્પોર્ટસ તંત્રીએ ઇમ્પીરીયલ ક્રીકેટ પરિષદને જણાવ્યું છે કે; સાઉથ આફ્રિકાને આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રીકેટ મેચમાં ભાગ લેતું અટકાવવું અને તેનો બહિષ્કાર કરવો. કારણ તેની રંગભેદની નીતી જાણીતી છે અને તે અઘટીત નીય છે. આવી નીતિને લીધે તેઓ ખેલદીલી અને શુભેચ્છા ખેલાડીઓમાં નહી ફેલાવી શકે. બીજુ સાઉથ આફ્રિકા હીંદ–પાકીસ્તાન અને પશ્ચીમ ઈન્ડિયન દેશો સાથે નહી રમે. કદાચ ઈંગ્લાન્ડ અને ઓસ્ટ્રેલીયા સાથે રમે. આથી ક્રીકેટ જગતમાં ખુબ કડવાસ ફેલાશે. આથી અમે માનીએ છીએ કે આતરરાષ્ટ્રીય ક્રીકેટ પરિષદ માટે હવે એમ કહી દેવાનો સમય પાકયો છે કે, "રંગભેદના ખોટા ખ્યાલોને કે વ્હેમને ક્રીકેટ ક્ષેત્રમાં સ્થાન નથી."

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૯.

મી. પેટ પુવલીંગમ

એ અઠવાડીયા પહેલા મી. પેટ પુવલીંગમને જવાબ આપતો અમે એક તંત્રી લેખ છાપ્યો હતો. એમાંના અમારા લખાણનો બીજો પણ અર્થ ઘટાવી શકાય છે અને તેથી કેટલીક તેમને વિશે ગેર સમજો ઉભી થવા સંભવ રહે એમ અમને જણાયું છે. આથી વગર સંકોચે અમે તેમની માફી માગીએ છીએ. એ લેખથી એવી ગેર સમજ ઉભી થવા સંભવ છે કે, મી. પેટ પુવલીંગમ આફ્રિકનોના વિરોધી છે.

પણ અમને ઘણીજ સારી રીતે મી. પેટ પુવલીંગમનો અનુભવ છે કે, તેઓ સાઉથ આફ્રિકાના એક ઉત્તમ નાગરીક છે અને જાતીભેદને જરા પણ માનતા નથી. અમે એ પણ સારી રીતે જાણીએ છીએ કે તેઓ ઘણા બહોળા વિચારો ધરાવે છે અને આપણી આઝાદીની લડતમાં તેઓ સદા આપણી સાથેજ ઉભા રહેશે. તેમના ખાનગી અને જાહેર જીવનથી જેઓ વાકેફ છે તેઓ જાણે છે કે તેઓ હીંદી કોમના એક ઉત્તમ પ્રતિનિધિ છે. આફ્રિકનો એમ માને છે કે એ એક વિશ્વાસુ મિત્ર છે. આ બધા કારણો જોતા એમ લાગે છે કે, તેમને આફ્રિકનોના દુશ્મન ગણવા એ અજુગતુજ ગણાય. આથી અમે દિલગીર છીએ કે અમારા અગ્રલેખમાંના લખાણનો કોઇ એવો પણ અર્થ ઘટાવી એમને અન્યાય કરે એવો અમને ભય છે.

બોયકોટ અને સાઉથ આફ્રિકા

સમસ્ત આફ્રિકા ખંડમાં સાઉથ આફ્રિકાના માલનો બહીષ્કાર થઇ રહ્યો છે તેના એક પરિણામથી ઘણા ઓછા વાકેફ છે અને તે એ કે તે જાતીભેદને દુર કરી કચડાયલાઓને સંગઠીત કરે છે અને વધુ નજીક લાવે છે. આથી ઇલાયદાપણું જે હીંસક વાતાવરણ ફેલાવવા ઇચ્છે છે તે બહિષ્કારથી દબાઇ જાય છે. ગયા ડીસેંબરમાં આકરામાં ભરાયલી પરીષદમાં પ્રતિનિધિઓએ એ નકકી કર્યું હતું કે, ઇલાયદાપણા સામે ફકત પોકારો કરવા અને કોમ્યુનીસ્ટો જે તેનો વિરોધ કરે છે એનો અસ્વીકાર કરવો એટલુજ બસ નથી. પ્રજાસાશનવાદી પક્ષે એવું પગલુ ભરી બતાવવું જોઈએ કે જાતીભેદના આ સવાલનો વિરોધ કોમ્યુનીસ્ટો કરતા વધુ મકકમતાંથી થાય. સક્રીય પગલુ ભરી કોમ્યુનીઝમનો વિરોધ કરવાની આપણી ફરજ છે. ફકત કોમ્યુનીઝમના વિરોધી પોકારોનો કશો અર્થ નહીં સરે અને આ દેશની પ્રજા એવા કાર્યને અવગણશે.

આ દ્રષ્ટીબીંદુથી જોતા આપણને જણાશે કે, મી. ટોમ મોબ્યા જેવા પણ બહિષ્કારને સાથ આપે છે એ કેટલુ સારૂ પગલુ છે. એથી એમ પણ આપણને જણાશે કે આ બહિષ્કાર કરનારાજ ખરા પ્રજાસાશનવાદીઓના મિત્રો છે નહીં કે જેઓ જાતીભેદ સામે પોકારો ઉઠાવે છે તેઓ કે જેઓ સક્રિય સાથ જરા પણ નથી આપતા.

નાટાલના બીન-ગોરાઓ એક નવી લડત જોઈ રહ્યા છે

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

નાટાલના ઇંગ્લીશ-બોલનારા ગોરા વતનીઓ છેલ્લા એક બે અઠવાડીયાથી ઘણા ગુસ્સે થયા છે. ડૉ. ફરવુઅર્ડે હમણા બહાર પાડેલુ નીવેદન કે એની સરકાર આખા યુનીયનની કેળવણી ખાતાનો કબજો લેવાની છે, એનાથી અહીંના ગોરાઓ વધારે ઉશ્કેરાયા છે. ડૉ. ફરવુઅર્ડે એમના ભાષણમાં નાટાલની પ્રાંતીય ધારાસભાએ સરકારના નીમેલા કેળવણી ખાતાના વડાને ન સ્વીકાર્યા તે માટે ઠપકો આપ્યો હતો. નાટાલનો એવો દાવો છે કે જો તેઓ સરકારનો આ જુલમનો વિરોધ ન કરે તો સરકાર એનો લાભ લઇ આગળ જતા એમના પક્ષના બીજા લોકોને પણ અહીંના સરકારી ખાતાનો કબજો લેવા નીમે અને એ રીતે સરકાર પોતાના ધાર્યા મુજબ નેશનાલીસ્ટોની ડચ રીફોર્મડ ચર્ચનો પ્રચાર કરવા બધી સ્કુલોમાં ક્રીશ્ચયન નેશનલ એડયુકેશન અમલમાં મુકે

પહેલાથી ઉશ્કેરાયલા નાટાલના અંગ્રેજી બોલનારા ગોરાઓને આ ધમકી આપીને ફરવુઅર્ડે વધારે ઉશ્કેર્યા છે. યુનાઇટેડ પાર્ટીના શ્રી ડગલસ મીચલે ડૉ. ફરવુઅર્ડને એવો આકરો જવાબ આપ્યો છે કે જે આજ સુધી કોઇએ આપ્યો નહી હોય ફેડરલ પક્ષના નેતાઓએ એમ જણાવ્યું છે કે જો સરકારનું વધુ દબાણ થશે તો નાટાલ યુનીયનમાંથી નીકળી જશે, આ બધાપરથી કોઇ પણ જોઇ શકે છે કે નાટાલમાં બળવો ફાટતાં વાર નહી લાગે.

પણ બીન ગોરાંઓ કે જેમને આજ સુધી નેશનાલીસ્ટ સરકાર તરફથી ઘણું અપમાન અને હેરાનગતી ભોગવવી પડી છે—જેમાં યુનાઇટેડ પક્ષનો પણ સાથ હતો.—આ ગોરાઓના બે પક્ષોની મૌખીક લડત જોઈ રહ્યા છે. પણ એ લોકો કદી ભુલશે નહી કે ડરબનના અંગ્રેજી બોલતા આજ ગોરાઓએ અને એમની પ્રાંતીક ધારાસભાએ પેગીંગ એક્ટની શરૂઆત કરી હતી અને આજે એજ એકટ નેશનાલીસ્ટ સરકારના રાજ્યમાં ગ્રુપ એરીયાઝ એકટ તરીકે એવું મોટુ રૂપ લઇને બેઠુ છે કે આજે એને જન્મ આપનારાઓ પણ આશ્ચર્ય પામ્યા છે.

નાટાલના બીન-ગોરાઓનો એ મત છે કે નાટાલના અંગ્રેજી બોલનારા ગોરાઓએ પોતે નાટાલમાં પ્રજાસત્તાકનો નાશ કર્યો હોવાથી હવે એઓ નેશનાલીસ્ટના પંજા નીચે ચગદાય છે.

આર્ચ બીશપ ડી. ઇ. હરલીએ એમ કહ્યું છે કે નેશનાલીસ્ટ સરકારના આ પગલાથી નાટાલના રાજકીય ક્ષેત્રમાં આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ સાથેનો સંબંધ વધશે પણ ઘણા નેતાઓ આમ માનતા નથી. ઘણાઓનું એમ માનવું છે કે બીન-ગોરાઓની પ્રજાસત્તાક માટેની વધતી જતી માંગણીને લીધે ઘણા યુનાઇટેડ પક્ષના લોકો નેશનાલીસ્ટ પક્ષમાં ભળી જશે, અને નેશનાલીસ્ટોના વર્તન પરથી લાગે છે કે એ લોકો પણ એમજ માને છે.

એકજ વીચારધારા ધરાવતા બે પક્ષોની આ લડત જોવાની બીન-ગોરાઓને ઘણી મજા આવે છે કારણ આ પણ એક નવીનતા છે.

ગાંધીવાદ અને ઘાના પરીષદ

હોમર એ. જેક

ડીસેમ્બર ૧૯૫૮ મેં માં જે ઘાનામાં "આફ્રિકન પ્રજા પરીષદ" ભરાઇ એ આફ્રિકામાં એટલીજ મહત્વની હતી કે જેટલી ૧૯૫૫માં બાન્ડુંગમાં ભરાયલી એફ્રો-એશીયન પરિષદ એશીયનો માટે મહત્વની હતી. ઘાનાની આ પરિષદ માટે ઘણી ભવીષ્ય વાણીઓ કહેતી થઇ હતી. પણ ઘણા થોડાએ એમ માન્યું હતું કે આ પરિષદમાં આફ્રિકા ખંડને આઝાદ કરવા અને રંગભેદનો નાશ કરવા અહીંસક પ્રતિકાર કરવાનો વિચાર વિનીમય એજ મુખ્ય નિશ્ચય બનશે.

"ઓલ આફ્રિકન પરિષદ" ૧૯૦૦ થી આજ સુધી ભરાયલી બીજી પરિષદો જેવી જ આ પણ એક પરીષદ હતી. પરંતુ આ આફ્રિકા ખંડની ભુમીપર અને આફ્રિકાની પ્રજાઓના વડપણ નીચે ભરાયલી પરીષદ હતી.

પરીષદમાં પ્રતિનિધીઓને એક નાનુ ચોપાનીયુ આપવામાં આવ્યું હતું અને એમા અહિંસા પર બહુ વજન મુકાયું હતું. દાખલા તરીકે; એક વાકય આપુ. "આ પરીષદ આપણા આફ્રિકી વ્યકતીત્વની રૂપરેખા દોરશે અને નકકી કરશે જેનો આધાર અહિંસક ક્રાંતિના આફ્રિકી આદર્શના રૂપમાં અખીલ "આફ્રિકી સમાજવાદના દર્શન થશે." પરીષદનો ઉદ્દેશ સ્પષ્ટ કરતા એમા લખ્યું હતું કે, "આ પરીષદનો મુખ્ય

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ઉદ્દેશ નિશ્ચીત યોજનાઓ કરી આફ્રિકી અહિંસાત્મક ક્રાંતિ દ્વારા જાતીવાદ અને ગુલામીમાંથી આ ખંડને મુક્ત કરવાનો છે. અને તે ગાંધીવાદી રીતોથી."

અલજીરીયાના પ્રતિનિધિના નેતા મી. ફ્રોજે આ "અહીંસક ક્રાંતી"ના ઉલ્લેખનો વિરોધ કરતા પરિષદને જણાવ્યું હતું કે છેલ્લા ચાર વર્ષથી અલજીરીયા પોતાની આઝાદી માટે હિંસક યુદ્ધ કરી રહ્યું છે. ત્યારે આ અહિંસાની વાત કરવી એ એમનું અપમાન કરવા બરાબર છે. આથી આમાંથી આ અહિંસક શબ્દ દુર કરવો જરૂરી છે.

દક્ષિણ આફ્રિકા, કેનીયા, ઘાના વિગેરેએ આનો સખત વિરોધ કર્યો હતો. આ પર અહિંસાની ઉપયોગીતા વિશે ઘણી ચર્ચાઓ થઇ.

ઘણા ભાષણોમાં અહીંસાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. વડા પ્રધાન ન્ક્રુમાએ પોતાના ઉદ્દઘાટનના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે; "અમને અમારા એ નિશ્ચયનો ગર્વ છે કે અમે અહિંસક આંદોલનના સર્વે રૂપનો સ્વીકાર કર્યો છે. જેના ઉપયોગથી અમારા આફ્રિકાના આ ખંડમાં રહેતા તમામ ભાઇ બેનો આઝાદી અને ઉન્નતી મેળવી શકશે."

ન્ક્રુમાએ પોતાની આત્મકથામાં લખ્યું છે કે; પહેલા મારી સમજમાં નહોતુ આવતું કે; ગાંધીજીની અહિંસા કેવી રીતે સફળ થશે. મને તે એક કમજોરી જણાતી હતી. અને તે સફળ થવાની કોઇ જ આશા મને જણાતી નહોતી. અને મારી સમજ મુજબ આ ખંડની આઝાદી શસ્ત્ર ક્રાંતિદ્વારા જ થશે એમ મને જણાતું હતુ. હું મને પોતાને જ પુછતો કે સશસ્ત્ર વગર ક્રાંતી કેવી રીતે સફળ થાય. મહિનાઓ સુધી ગાંધી નીતિનો અભ્યાસ અને વિચારણા બાદ મને જણાયું કે; સશક્ત રાજનીતીને આધારે ગાંધી પદ્ધતી આ ખંડમાં આઝાદીનો સવાલ ઉકેલી શકે છે."

ટોમમ્બોયાએ કહ્યું હતું કે; "અમે હીંસાને અમારી નીતિ નથી માનતા અને માનવાના પણ નથી. સ્વતંત્રતા માટે અહીં બતાવેલા અહીંસક માર્ગોનો અમે સ્વીકાર કરશું. અહીંસાત્મક પદ્ધતિનો અર્થ દેશની પરિસ્થિતિ મુજબ ઘટાવાય એ જરૂરી છે. પશ્ચીમી શક્તીઓએ પોતાની નીતિ શાંતીના પક્ષમાં છે એમ જાહેર કર્યું છે પણ એનો અર્થ એ તો નથી જ થતો કે આપણે હીંસક ક્રાંતી કરશું તો તેઓ મુંગા રહેશે."

વધુમાં ટોમ મ્બોયાએ જણાવ્યું હતુ કે "આફ્રિકનો અહિંસક વૃતીનાં નથી આથી જો એને કોઇ પથ્થર મારે તો તે શાંત નહી રહે સામો પથ્થર મારશે."

શ્રીયુત માઇકલ સ્કોટે પરિષદમાં અહીંસાને વળગી રહેવા આફ્રિકનોને અનુરોધ કર્યો હતો. તેઓએ કહ્યું હતું કે; "સામ્રાજ્યની શકતીથી પણ વિશાળ બળવાન એક શક્તી છે અને તે શકિત આફ્રિકામાંથી એક દિવસ રંગભેદ અને જુલમને દુર કરશે."

હીંદના ટુંક ખબરો

પાસપોર્ટને બહાને ઠગતી ટોળકી

ટુંક સમય પહેલાં ભારત ભરમાંથી બનાવટી પાસપોર્ટો આપીને લોકોને ઠગવાનો ધંધો કરતી એક ટોળી પકડાઇ હતી, તેમાંથી સુરત શહેર અને જીલ્લો પણ બાકાત રહ્યો નહોતો. આ ટોળીના કેટલાક સભ્યોએ એમ જાણવા મળે છે કે હજી પણ કેટલાક પરદેશ જવા માટે આતુર એવા લોકોને બનાવટી પાસપોર્ટ આપીને લોકોને ઠગવાનો ધંધો ચાલુ રાખ્યો છે આવા નવસારીના એક પાસપોર્ટ એજન્ટની પોલીસ શોધ ચલાવી રહી હતી ત્યારે એક બરતરફ કરાયેલા પોલીસ કર્મચારીની ધરપકડ કરવામાં આવી છે

બાળકોના ચોર

મદ્રાસ, જબલપુર, બેંગલોર, મનમાડ, કોટા વિગેરે ગામોએથી નાનાં બાળકોની ઉઠાંતરી કરી તેમના પર ક્રુર રીતે સિતમ ગુજારી ગામોગામ જબરજસ્તીથી ફેરવી ભીખ માગવાનો વ્યવસ્થિત ધંધો લઇ બેઠેલી એક ટોળકીના હાથમાંથી વડોદરાના રિમાંડ હોમના સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટે ૧૬ જેટલાં કુમળી વયનાં નિર્દોષ બાળકોને છોડાવી આશ્રય આપતાં ઘણી જ ચોંકાવનારી વિગતો બહાર આવી છે.

રિમાન્ડ હોમમાં આવેલ બાળકોમાં ૬ વરસથી ૧૭ વરસની ઉંમર સુધીનાં બાળકો હોવાનું જણાય છે આમાં બે બાળકો તો મુંગા છે. એક પાગલ થઇ ગયેલ છે અને એક બાળક તાવથી ધખધખે છે. એક બાળક લકવાથી પીડાતો અને આજાર હોવા છતાં સખત માર મારી આ લોકોએ તેને ભીખ માગવાની ફરજ પાડવાથી ત્રાસ સહન નહીં થતાં તે સુરતથી કહે છે કે ભાગી છુટી વડોદરા આવ્યો હતો. તેની સાથે આવેલ તેનો જોડીદાર કયાંક ભાગી છુટયો છે.

ભુલ સુધાર

અમારા તા. ૩૧–૭–૫૯ના અંકમાં કસ્તુરબા શાળાને મળેલી ભેટની નોંધમાં અમે "સ્વ. ઇચ્છાબેનના પુણ્યાર્થે શ્રી હીરાલાલ જીવણજી તરફથી" લખ્યુ છે. આ ખોટું છે અને શ્રીમતી ઇચ્છાબેન હૈયાત છે એ તરફ શ્રી. હીરાલાલે અમારૂં ધ્યાન ખેંચ્યું છે એ માટે અમે તેમના આભારી છીએ.

ભુલ માટે દીલગીરી સાથે ક્ષમા યાચતા વાંચકોને વિનતી છે કે એ દાન શ્રીમતી ઇચ્છાબેન હીરાલાલ તરફથી મળ્યાનું સમજવું.

શ્રી સુરત આર્ય ભજન (સંગીત) મંડળ ડરબન

અખંડ કીર્તન સપ્તાહ

(ભજનો અને ધૂન)

ઉપરોક્ત મંડળ તરફથી સંવત ૨૦૧૫ના શ્રાવણ વદ એકમ (૧) ને બુધવાર તા. ૧૯–૮–૧૯૫૯ના દિને સવારે ૭ (૬) વાગેથી શ્રાવણ વદ આઠમ (૮) ને બુધવાર તા. ૨૬–૮–૫૯ના દિને સાંજે પુર્ણાહુતિ સુધી "અખંડ કીર્તનનો સપ્તાહ" ઉજવવાનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે. તો એ પ્રસંગે દરેક ભાવિક ભાઇઓ તેમજ બહેનોને પધારવા ખાસ આગ્રહભરી વિનંતી છે.

સ્થળ: "સપ્તાહ મંદિર" શ્રી વી. એન. નાયકની બીલ્ડીંગના પહેલે માળે. ૧૧૪/૧૧૬ પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન, નાટાલ.

કાર્યક્રમ: સંવત ૨૦૧૫ના શ્રાવણ વદ એકમ (૧) ને બુધવાર તા. ૧૯–૮–૫૯ને સવારે ૭ (૬) વાગે શ્રી રમણલાલ પ્રાણશંકર જોષીના શુભ હસ્તે પૂજન વિધિથી "અખંડ કીર્તન સપ્તાહ"નો આરંભ કરવામાં આવશે. અને પુર્ણાહુતિ સુધી અખંડ કીર્તન (ભજનો) ચાલુ રહેશે.

સમુહ પ્રાર્થના-કીર્તન: આરતી પહેલાં ૫૧ (૦૧) કલાક એટલે બરાબર ૭ (૬) વાગે, સવારે અને સાંજે સમુહ પ્રાર્થના ધુન થશે. જેમાં કીર્તનકારો "ૐ નમો ભગવતે વાસુદેવાય:" મહામંત્ર જાપની ધુન ગાશે, તેમની સાથે સર્વે પ્રેક્ષકો પણ ધુન ગાવામાં સાથ આપી શકશે. ભાવિક જનતાને સમુહધુનનો ખાસ લાભ મળે એવા ઈરાદાથી આ કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે.

આરતી: દરરોજ સવારે અને સાંજે બરાબર સવા ૭ (૬) વાગે શરૂ થશે.

પુર્ણાહુતિ: 'અખંડ કીર્તન સપ્તાહ"ની પુર્ણાહુતિ, પુજન-હવન-ક્રિયા સંવત ૨૦૧૫ના શ્રાવણ વદ આઠમ (૮) ને બુધવાર તા. ૨૬–૮–૫૯ને દિને બપોરે બરાબર ત્રણ (૩) વાગે શરૂ થશે, અને (૬) વાગે (સમાપ્તી) બીડુ હોમવામાં આવશે.

શ્રી કૃષ્ણ જયંતી: શ્રી કૃષ્ણ જયંતી નિમિતે ભજન-કીર્તન બુધવાર તા. ૨૬–૮–૫૯ની રાત્રે આઠ (૮) વાગેથી રાતના એક (૧) વાગ્યા સુધી એજ સ્થળે કરવામાં આવશે.

લેખીત જાપ: ચાલુ સાલથી લેખીત મહામંત્ર જાપની શરૂઆત કરવામાં આવશે. જે લખવા માટે વિદ્યાર્થી બંધુઓને ખાસ ભલામણ કરવામાં આવે છે. તે લેખીત જાપો શ્રી ભદ્ર આશ્રમ, અગર પુનીત સેવા આશ્રમ ઉપર મોકલવામાં આવશે.

ખાસ નોંધ: કીર્તનમાં ભાગ લેવા ઇચ્છા રાખનાર ભાઈઓએ તા. ૧૨–૮–૫૯ સુધીમાં મંત્રીને મળી યોગ્ય ખોલાસો મેળવવો, અને સપ્તાહ અંગેના નીયમોનું બરાબર પાલન કરવું.

ભાણાભાઇ (મંગળદાસ) ભીખાભાઇ,
(પ્રમુખ)
કેસવભાઈ ભીખાભાઇ,
(મંત્રી)

સ્ટોલ નં. ૪૧ ઈન્ડીયન મારકેટ, વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

હમણા જ આવેલો હિંદનો માલ

જથ્થા બંધ આયાત

સીધી આયાત કરવાથી અમારો માલ સસ્તો અને સારો હોય છે. ગમે તે બીજા માલ સાથે સરખાવો.

સાડીઓ: આર્ટ સીફોન: શી. ૨૫–૦ થી ઉપર, આર્ટ સીલ્ક શી. ૨૭–૬, મનીપુરી શી. ૩૦–૦, મયસોરી સીફોન પા. ૪–૧૫–૦. ખુબ મોટા પ્રમાણમાં પસંદ માટે આવકારા.

બંગડીઓ: પ્લાસ્ટીકની રંગ બેરંગી ૧૨/૦ ગ્રોસ, કાંચની રંગ બેરંગી ૫/- ડઝન. આ ઉપરાંત બીજી મોહી બંગડીઓં પણ છે

કેશ ઓર્ડર સ્વીકારશું.

સી. ઓ ડી. ઓર્ડર નોંધવતા ૨૫ ટકા ડીપોઝીટ લેવામાં આવશે.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ

૧૧૬ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન. બોકસ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૮/૯.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

સૌરાષ્ટ્રમાં અતિવૃષ્ટિનો કેર

તા. ૧-૮-૫૯.

સતત અતિવૃષ્ટિને પરિણામે સૌરાષ્ટ્ર ભરમાં ૨૫૦ કરતાં વધુ મકાનો પડી ગયા છે અને તેમાં સાત માનવીઓએ જાન ગુમાવ્યા છે, આમાંના પાંચ માણસો એક જ કુટુંબના છે. આ અકસ્માત આજે સવારે રાજકોટમાં થયો હતો. સત્તરકુંડલા અને લીંબડીમાં પણ આવા અકસ્માતો થયા હતા.

રાજકોટમાં આજે વધુ ત્રણ ઈંચ વરસાદ પડયો છે. આજે રાજકોટમાં ૫૦ મકાનો પડી ગયાં છે. ભયજનક મકાનોમાંથી ૫૦ કુટુંબોને ખાલી કરાવાયાં છે. રાજકોટથી મળતાં સમાચાર મુજબ તળાજામાં ૫૦, કુંડલામાં ૫૦, વડિયામાં ૨૫, બગસરામાં ૧૦ અને ગોંડળમાં ૧૦ મકાનો પડી ગયા છે.

જુનાગઢમાં ઓજત નદીમાંથી એક શબ મળી આવ્યું હતું આમ કુલ ૧૭ માણસો રેલમાં માર્યા ગયા છે.

લાખોનું નુકસાન

રેલને લીધે મકાનો, પાક તથા રસ્તાઓ મળી લાખો રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે. ખેતીની સેંકડો એકર જમીન ધોવાઇ ગઇ છે. એસ.ટી ની ૬૦ ટકા બસોનો વહેવાર બંધ પડયો છે.

મેઘરાજાને અટકાવવા માટે શ્રદ્ધાળુ લોકોએ ઉપવાસ કરવા માંડયા છે.

રાજકોટમાં એક ઘર તુટી પડતાં તેમાં સીંધી વૃંદમલનું આખું કુટુંબ કચડાઇ ગયું છે. મરેલાઓમાં સીંધી વૃંદમલની યુવાન પત્નિ તેની યુવાન બહેન અને તેમના ત્રણ બાળકોનો સમાવેશ થાય છે. બાળકોમાં એક દસ વર્ષની બાળા પણ હતી. સિંધી વૃંદમલ સહેજમાં જ ઉગરી ગયો હતો.

માહિતી મળતા જ સુધરાઇના બંબા ખાનાના માણસો અકસ્માતના સ્થળે ધસી ગયા હતા અને તેમણે પાંચ મૃતદેહોને કાટમાળમાંથી બહાર ખેંચી કાઢયા હતાં. તેમાં એક યુવાન સ્ત્રીના મૃતદેહની છાતીએ બે માસનું બાળક સ્તનપાન કરતી સ્થિતિમાં વળગેલું હતું આ દ્રશ્યે જનસમાજના હૈયા વલોવી નાખ્યા હતા

ગુજરાતમાં ઉભો થયેલો ભય

છેલ્લા પાંચ દિવસથી ગુજરાત ભરના સઘળા જીલ્લાઓમાં પડી રહેતા એકધારા વરસાદને કારણે ખરીફ પાક માટે ગંભીર ભય ઉભો થયો છે. બાજરી, કપાસ અને મગફળીનાં જે વાવેતર વરસાદના આરંભમાં થયેલાં તે તો ધોવાઇ જ ગયાં છે; અથવા તો પાણી ભરેલાં ખેતરોમાં ખલાસ થઇ ગયા છે.

એકધારા સતત ધોધમાર વરસાદને કારણે ખેતરોમાં ફરીથી વાવેતર કરવાનું પણ મુશ્કેલ બની ગયું છે. કેટલાક જીલ્લાઓમાં તો ધોધમાર વરસાદની હેલી થઇ હોવાના અને કેટલેક સ્થળે અવારનવાર સખત ઝાપટાં પડયા કરે છે. એક જ દિવસમાં સાબરકાંઠામાં અગિયાર ઈંચ જેટલો વરસાદ પડી ચુકયો છે.

૧૨ કલાકમાં થયેલા ૧૪ ઈંચ વરસાદ

સમગ્ર સુરત જીલ્લા પર છેલ્લા કેટલાક દિવસોથી સતત ભારે મેઘવૃષ્ટિ થઇ રહ્યાના અને ખેડુતોમાં ચિંતાની લાગણી પ્રસરી હોવાના હેવાલો ઠેરઠેરથી મળી રહ્યા છે. સંખ્યાબંધ સ્થળો એ મોસમનો કુલ વરસાદ પહેલે જ ઝપાટે પડી ગયો છે અને કુવા તળાવો ઉભરાઇ રહ્યા છે. અગાઉના વાવેતર ધોવાઇ ગયા છે અને જ્યાં વાવેતર ઉગ્યા છે ત્યાં જો હવે વરસાદ નહિ અટકે તો તે નાશ પામવાનો ભય તોળાયો છે. પલસાણામાં તા. ૨૮ મીના બાર વાગ્યાથી મુશળધાર વરસાદ ગાજવીજ સાથે તુટી પડયો હતો અને બપોરે બાર વાગ્યા સુધીમાં બાર કલાકમાં ચૌદ ઈંચ જેટલો વરસાદ થયો હતો. ગામના તમામ કુવાઓ છલકાઇ ગયા હતા. અને તળાવ ઉભરાતાં નજીકનો હળપતીવાસ ભયમાં મુકાયો હતો.

શત્રુંજય બંધ છલકાયો

પાલિતાણા વિસ્તારમાં ધોધમાર વરસાદ પડતાં શત્રુંજય બંધ છલકાયો છે અને તેની ઉપરથી પાણી વહી રહ્યાં છે. પરિણામે શનીગામ, મણુધોળી વગેરે ગામો ભયમાં મુકાયા છે. ડેપ્યુટી કલેકટર તેમજ એક્ઝેક્યુટીવ એન્જીનીયર ત્યાં દોડી ગયા છે.

સહકાર લદાય નહિ

આપણું તાત્કાલિક કાર્ય દેશભરનાં ગામડામાં સેવા સહકારી મંડળીઓ સ્થાપવાનું છે. અને જરૂર આંચ છે કે, ભવિષ્યમાં એ આપણને ધીમે ધીમે સહકારી ખેતી પ્રતિ દોરી જશે. પરંતુ એ તો બીજું કદમ છે. એ યાદ રાખવું જોઇએ કે સ્વેચ્છાપુર્વકનો સાથ તે સહકારનું લક્ષણ છે. સહકાર લાદવામાં આવેલો હોઇ શકે નહિ.

સરકારી રાહત

કચ્છ જીલ્લામાં તાજેતરમાં પડેલા ભારે વરસાદને પરિણામે રસ્તા અને નહેર કાર્યને રૂા. ૧૩ લાખનું નુકસાન થયું છે રસ્તાઓને થયેલું નુકસાન રૂા. ૭ કરોડનું અંદાજાય છે.

આ ઉપરાંત વરસાદને અને પુરને કારણે ૭ હજાર જેટલા મકાનો કયાં તો તુટી પડયા છે અગર તો તેમને નુકશાન થયું છે. જે મકાનો નાશ પામ્યા છે તેમાંના ઘણાખરા કાચા મકાનો છે. ખેતીની ૩૦ હજાર એકર જમીન પર પણ વિપરીત અસર થઇ છે. ભુજ અને તેની આજુબાજુના વિસ્તારમાં ૪૦૦ જેટલા મકાનો તુટી પડયા છે અગર તો તેમને નુકશાન થયુ છે.

બન્ની વિસ્તારના ૧૩૦ જેટલા કુટુંબો નિરાધાર બન્યા છે. અને તેઓને ખાસ ઉભી કરાયેલી છાવણીમાં રાખવામાં આવ્યા છે.

મુંબઇ સરકારે કચ્છમાં રાહત કાર્ય માટે રૂા. ૧૪॥ લાખની રકમ ભુજના કલેકટર હસ્તક મૂકી છે.

ગાંધીજી એની હિમાયત કરતા હતા

પ્રધાન મંત્રી શ્રી નહેરૂએ મહિસુરમાં મળેલી રાજ્યોના સહકાર પ્રધાનોની પરિષદ જોગ પાઠવેલા સંદેશામાં જણાવ્યું છે કે "તાજેતરના મહિનાઓમાં, અનેક કારણોસર, સહકાર વિષે ખુબ દલીલો કરવામાં આવી રહી છે. આમાની ઘણીખરી દલીલો બહુ સહાયરૂપ નીવડી નથી અને એમાંની વાદવિવાદ જમાવવાની તથા દલીલ ખાતર દલીલ કરવાની વૃત્તિ વધારે પડતી જણાય છે. ખાસ કરીને સંયુક્ત અથવા સહકારી ખેતીનો પ્રશ્ન જો કે, આજે આપણી સમક્ષનો સૌથી મહત્વનો પ્રશ્ન નથી તો પણ, એ વિષે કેટલાક લોકો મગજ કસતા થઇ ગયા હોય એમ લાગે છે.

કેટલાક લોકો એવી ભૂલભરેલી માન્યતા સેવે છે કે, હાલમાં ગ્રામ સહકારી મંડળીઓ અને સહકારી ખેતી પર જે ભાર મુકવામાં આવી રહ્યો છે તે કંઇક તદન નવીજ વસ્તુ છે; અને તે અગાઉની નીતીથી જુદી જ બાબત છે. આ ગેરસમજ, છેલ્લાં થોડાંક વર્ષ દરમીયાન જે કાંઇ બની રહ્યું છે તેના જ્ઞાનના અભાવને કારણે જ હોઇ શકે.

લાંબા સમની વાત

સહકાર પ્રત્યેનો દ્રષ્ટિકોણ છેલ્લી એક પેઢી કે તેથી વધુ સમયથી રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસમા મુળથી જ અંતર્ગત રહેલો છે. ખરેખરી રીતે તો, ભારતમાં સહકારી સમાજ નિર્માણ કરવાનું કોંગ્રેસનું ધ્યેય, લાંબા સમય પહેલાં ઠરાવવામાં આવ્યું હતું આ સહકારી સમાજના તત્વ વિષે કદાચ અભિપ્રાય ભેદ હોઇ શકે. ગાંધીજીએ ગામડાંમાં સહકાર વિષે અને સહકારી ખેતી વિષે પણ અનેકવાર કહ્યું અને લખ્યું હતું. તાજેતરના સમયમાં વિનોબાજી પણ એજ કહી રહ્યા છે.

ચુંટણી જાહેરનામામાં આ વાત છે

પરંતુ સામાન્ય પ્રવચનો અને લખાણો બાજુએ રાખીએ તો પણ સહકાર તથા સહકારી ખેતી વિષેની કોંગ્રેસની નીતી ૧૯૪૫, ૧૯૫૧ અને ૧૯૫૭ના કોંગ્રેસના ચુંટણી જાહેરનામામાં આલેખવામાં આવી હતી. આ નીતી સાથે સંમત કે અસંમત થવાનો પ્રત્યેક વ્યક્તિને અધિકાર છે પરંતુ લક્ષમાં રાખવાનો મુદ્દો તો એ છે કે દેશ પર અણધારી લાદવામાં આવતી આ કોઇ નવી નીતિ નથી. એ નીતી લગભગ ગાંધીજીના નેતૃત્વ તળેની કોંગ્રેસ જેટલી જ પુરાણી છે અને સામાન્ય ચૂંટણીઓમાં ત્રણ પ્રસંગે મતદારો સમક્ષ રજુ કરવામાં આવેલી છે. લોકોની સ્મરણશક્તિ આ ભુલી જવા જેટલી ટુંકી હોય તે આશ્ચર્યજનક છે.

નબળી મિલોને નાણાકીય સહાય

મુંબઇ રાજ્યની નબળી કાપડ મિલોને નાણાંકીય સહાય આપવાની યોજના મુંબઇ સરકારે તૈયાર કરી છે અને તેના તાત્કાલિક અમલની જાહેરાત કરી છે એ માટે મુંબઇ સરકાર અભિનંદનને પાત્ર છે. જે મિલોની યંત્ર સામગ્રી તદન જરી પુરાણી નહિ થઇ ગઇ હોય તેમજ જે મીલો ગેરવહીવટ વાળી નહિ હોય તેવી મીલો નાણાંની તંગીને કારણે મુશ્કેલી અનુભવતી હશે તેમને મુંબઇ સરકાર પોતાની ગેરંટીથી બેંકો મારફત નાણાંની ધીરધાર અપાવશે. અત્યારે આ યોજનાનો અમલ મુખ્યત્વે મુંબઇ અને અમદાવાદ સિવાયની મીલો માટે મર્યાદીત રાખવામાં આવ્યો છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

કેરળના સમાચાર

તા. ૧-૮-૫૯.

ચોપાટી પર મળેલી એક જાહેર સભા સમક્ષ કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતીના પ્રમુખ શ્રી શંકરે કહ્યું કે મને વિશ્વાસ છે કે કેરળના લોકો મહ્યાગાંઠ્યા દિવસોમાં રાજ્યમાંના સામ્યવાદી શાસનનો અંત લાવશે. કેન્દ્ર સરકાર સામ્યવાદી સરકારને બરતરફ કરે કે ન કરે પરંતુ લોકો તો તેનો અંત લાવશે જ. સભાના આરંભમાં મુઠીભર માણસોએ કેરળના સામ્યવાદી શાસનને ટેકો આપતાં સુત્રો પોકારીને પથરાબાજી શરૂ કરી હતી.

ભારતને બચાવો દિન

શ્રી શંકરે કહ્યું કે કેરળના લોકો તા. ૯મી ઓગસ્ટે "ભારત બચાવો દિન" ઉજવશે તે દિવસે રાજ્યમાંનો દરેક માનવી ત્રિવેન્દ્રમના સચિવાલય ભણી કુચ કરશે અને જ્યાં સુધી સામ્યવાદી શાસન નહિ જાય ત્યાં સુધી અમે ઘેર પાછા ફરીશું નહિ.

જંગી આંકડો

આંદોલન શરૂ થયું ત્યારથી અત્યાર સુધીનાં ૪૧ દિવસોમાં ૧,૨૧,૦૦૦ માણસોએ રાજ્યભરમાં ધરપકડો નોંતરી છે. આ બતાવે છે કે કેરળના શાસન પ્રત્યે જનતાને કેટલો અસંતોષ છે. ૧૯૩૧ના સત્યાગ્રહ દરમીયાન માત્ર ૧,૫૦,૦૦૦ લોકો બ્રીટીશ જેલોમાં ગયા હતા."

પ્રચંડ વિરોધ

કેરળના તમામ વર્ગના એક લાખ જેટલા પ્રજાજનોએ આજે કેરળની સામ્યવાદી સરકાર સામે એક સભામાં વિરોધ પ્રદર્શીત કર્યો હતો.

આ સભામાં કોંગ્રેસના મહામંત્રી શ્રીમતી સુચેતા કૃપલાની, પ્રજાસમાજવાદી પક્ષના અધ્યક્ષ શ્રી પટ્ટમ થાનુ પિલાઇ શ્રી પી. ટી. ચાકો અને મુસ્લીમ લીગના હસન ખાનીએ ભાષણો કર્યા હતા.

કોપેલી કુદરત

તેલીચેરી, તથા કાનાનોરમાં ગઇ કાલે રાત્રે નવને પાંચ મીનીટે ધરતીકંપના હળવા આંચકા લાગ્યા હતા.

આક્ષેપો બિનપાયાદાર

કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતીએ એના નિવેદનમાં કેરળ સરકાર સામે જે આક્ષેપો કર્યા છે તે આક્ષેપો કેરળ સરકારે બિનપાયાદાર હોવાનુ જણાવ્યું છે. નવી ચુંટણીઓની માંગણી અંગે કેરળ સરકારે જણાવ્યું છે કે લોકોના મનમાં મોટો પલટો આવ્યો છે એવી પાયા વિનાની માન્યતાના આધારે આ માગણી કરાઇ છે. આ માટે કોઇ સાબિતી નથી. ઉલટું જુદી જુદી પેટા ચુંટણીઓનાં પરિણામો એમ બતાવે છે કે સરકારને મળતો ટેકો વધતો જાય છે.

કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતીના પ્રમુખે જે મેમોરેન્ડમ રજુ કર્યું તે સામાન્ય પ્રણાલિ મુજબ ગૃહખાતાના પ્રધાને રાજ્ય સરકારને મોકલવું જોઇતું હતું. તે મેમોરેન્ડમમાં જે મુદ્દા ઉભા કરાયા છે તેનો મુદ્દાવાર જવાબ આપવાની તક રાજ્ય સરકારને મળી હોત. પણ કોઈ ન સમજાય એવાં કારણોસર કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતીએ ભારતના ગૃહખાતા દ્વારા રાષ્ટ્રપતિ તરફથી રાજ્ય સરકારને એની નકલ મળે એ પહેલાં એ મેમોરેન્ડમનો ખુબ ખુબ પ્રચાર કર્યો. આ કારણે અમારી સરકાર પણ એ મેમોરેન્ડમનો જવાબ આપવાનો અસાધારણ એવો માર્ગ લઇ વર્તમાનપત્રો દ્વારા એનો જવાબ આપે છે.

પડકાર

કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતી, પ્રજા વતી બોલવાનો જે દાવો કરે છે તે દાવાને પડકારતા કેરળ સરકાર જણાવે છે કે કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતી પ્રજા વતી એવી માંગણી કરે છે કે જેમ બને તેમ પહેલાં નવી ચુંટણી રાજ્યભરમાં થાય એ માટે બંધારણ હેઠળ તાકીદે પગલાં લેવા જોઈએ. આ અંગે કેરળ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતીએ એ યાદ રાખવું જોઇએ કે કેન્દ્રમાં જે પક્ષ સત્તા પર છે તે અને તમામ રાજ્યોની ધાલમેલ છતાં કેરળ કોંગ્રેસ પક્ષ એક પછી એક એમ ત્રણ સામાન્ય ચુંટણીમાં હાર્યો છે. એ પક્ષ બહુમતી મત મેળવવામાં જ નિષ્ફળ ગયો છે. એટલું જ નહિ પણ બહુમતી બેઠકો પણ મેળવી શક્યો નથી. કોંગ્રેસ પાસે આ સંજોગોમાં તો એ જ આશા રાખી શકાય કે કોંગ્રેસ ચુંટણીમાં એની હાર કબુલી લઇ પુરા પાંચ વરસ એક વિરોધી પક્ષ તરીકે જ કાર્ય કરવું જોઇએ.

કેરળની સરકાર લોકશાહીનો ધ્વંસ કરી રહી છે એ આક્ષેપના જવાબમાં જણાવાયું છે કે આ આક્ષેપ બાબતમાં કેરળની પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમીતી જો ગંભીર હોત અને તે વાજબી સત્તાધીશો સમક્ષ એ પુરવાર કરવાને માટે શ્રદ્ધા રાખતી હોત તો એણે બંધારણપુર્વક એમ કર્યું હોત. તેણે તો કેરળ સરકારના કોઇપણ એક કૃત્યને હાઇકોર્ટ કે સુપ્રિમ કોર્ટમાં પડકાર્યું હોત. બંધારણની સુસંગત એવી કલમ હેઠળ તેણે ભારતના પ્રધાન મંડળ દ્વારા રાષ્ટ્રપતિને વાજબી પગલાં લેવા અપીલ કરી હોત. કેન્દ્રમાં જ્યારે પોતાનો જ પક્ષ સત્તા પર છે ત્યારે તેને આવું બધુ કરવામાં કોઇ મુશ્કેલી ન પડી હોત. પણ અમે તે કારણે એણે આ સીધો માર્ગ ન લીધો. કદાચ એને કેરળમાં લોકશાહીના પાયામાં સુરંગ ચંપાય છે તેની લાગતાવળગતા સત્તાધીશોને ખાતરી કરાવી શકાશે એવી આશા નહિ હોય.

આઝાદીની લડત પછી ભાગ્યેજ કદી જોવા મળ્યો હોય એવો બળવો કેરળમાં જાગ્યો છે. એવું જ્યારે કેરળ કોંગ્રેસ જણાવે છે ત્યારે એ ભૂલી જાય છે કે આ કહેવાતો બળવો એમની છત્રછાયા હેઠળ યોજાયો છે, બળવાખોરો ખુદ કોંગ્રેસની સામે પણ બળવો પોકારી શકે એમ છે.

પદ્મનાભન્

દાખલા તરીકે ખેતીવાડીને લગતો ધારો અમલમાં મુકવા માટે કોંગ્રેસ જો દબાણ કરે તો મનાથ પદ્મનાભન આજે જેટલી ધગશ અને શક્તિ વડે અમારી સરકાર સામેની લડતમાં કામ કરી રહ્યા છે, એટલી જ ધગશ અને શક્તિથી કોંગ્રેસ સામે લડશે એનો શું કોંગ્રેસ ઇન્કાર કરી શકે એમ છે? હાલના આ બળવા પાછળ કેરળના મોટા બેન્કરોનો પણ ટેકો છે. જ્યાં સુધી હાલની સરકાર ટળે નહીં ત્યાં સુધી તેમણે રાષ્ટ્રીય યોજનાની લોનમાં ફાળો નહીં આપવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. કુટ્ટાન્ડના તેઓ મોટા જમીનદારો છે. તેમની પાસે સેંકડો અને હજારો એકર જમીન છે. એમણે જ્યાં સુધી આ સરકાર જાય નહીં ત્યાં સુધી એમની જમીનો ખેડયા વગર એમને એમ રાખવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. બીજા સેંકડો મુડીવાદીઓ અને જમીનદારો વિમોચન સમર સમીતીના ફાળો ને રોજબરોજ મોટાં મોટાં દાનો આપી રહ્યા છે.

સામ્યવાદી સર્પ

કેરળ મિત્ર મંડળના પ્રમુખ શ્રી. કે. એમ. મુન્શીએ અહીં જણાવ્યું હતું કે સાપની ભલમનસાઇમાંના પરંપરાગત વિશ્વાસે ભારતીય પ્રજાને કેરળમાં સામ્યવાદી સરકાર રૂપી સાપને ઉછેરવા પ્રેરી. આપણે ભારતીઓ સર્પની પુજામાં માનીએ છીએ અને આપણે એવી શ્રદ્ધા રાખીએ છીએ કે જો નાગપંચમીના દિવસે સર્પને દુધ પાવામાં આવે તો તે રીઝીને આપણને કશું નુકસાન કરતો નથી. પરંતુ છેલ્લા ૨૮ મહિનાઓમાં જે અનુભવ થયાં તેણે સાબીત કર્યું છે કે સાપે ભલમનસાઇ છોડી દઇને હવે તેની ઝેરીલી ફેણ ફેલાવી છે.

લડતમાં સામ્યવાદીઓ જોડાયા છે

કેરળની સંયુક્ત વિમોચન સમર સમીતીના આગેવાન શ્રી મનાથ પદ્મનાભને જાહેર સભામાં ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે કેરળની પ્રજાની મુક્તિ હવે દુર નથી. કેરળમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા સ્થાપવા માટે ભારત સરકારને દરમીયાનગીરી કરવી જ પડશે. કેરળની સામ્યવાદી સરકારને બરતરફ કર્યા પછી ભારત સરકારે એક તપાસ સમીતી નીમવી જોઇએ અને તેને સામ્યવાદીઓએ કરેલાં ખુનો તથા સામ્યવાદી પક્ષને મજબુત કરવા માટે સામ્યવાદી સરકારે વહીવટી તંત્રનો કેવો ઉપયોગ કર્યો હતો તેની તપાસ કરવાનું કામ સોંપવું જોઇએ.

કેરળની પ્રજા ભારત સરકારની દરમીયાનગીરી માટે અચોક્કસ મુદત સુધી થોભી શકે નહીં. કારણ કે અંતે કેરળની પ્રજાએ જ પોતાનું ભાવિ નક્કી કરવાનું છે. અને તેથી સામ્યવાદી સરકાર સામેની લડત અમે ઉગ્ર કરી છે.

કેરળનો ભયંકર મામલો

કોંગ્રેસના મહામંત્રી શ્રીમતી સુચેતા કૃપાલાનીએ આજે અત્રે જણાવ્યું હતું કે કેરળની પરિસ્થિતિ અત્યંત ગંભીર છે અને એનો ઉકેલ આણવામાં જેટલો વિલંબ થાય એ 'ગંભીર ભય' સાથે રમત રમવા જેવું છે.

પત્રકારો સમક્ષ બોલતાં શ્રીમતી કૃપાલાનીએ વધુમાં જણાવ્યું કે દિલ્હી પાછા ફર્યા બાદ કેરળમાં જે પરિસ્થિતિ પ્રવર્તે છે તેની ભીષણતાનો ખ્યાલ હું કેન્દ્ર સરકારને આપવા પુરતો પ્રયાસ કરીશ. રાજ્યના ચાર દિવસના પ્રવાસ પરથી સામ્યવાદી સરકાર સામે પ્રજાની તીવ્ર લાગણીની મને પ્રતિતી થઇ છે.

કેરળમાં સામ્યવાદી પક્ષ મારફત સામ્યવાદી સરકાર ચાલે છે. સરકાર વિરોધી આંદોલનમાં ભાગ લેનારાઓ પર સામ્યવાદી પક્ષના સશસ્ત્ર કાર્યકરોના હુમલાઓના કેટલાક બનાવોની પણ વિગત તેમણે આપી હતી.

કેરળમાં થયેલા ગોળીબાર અંગે તેમણે કહ્યું કે એ સ્થળોની મેં મુલાકાત લીધી છે અને તે વિસ્તારમાં મે જે સાંભળ્યું છે તે ઉપરથી મને લાગે છે કે આ ગોળીબારો એ વિસ્તારના પ્રજાજનોમાં ત્રાસ ફેલાવવા માટે જ કરાયા હતા.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ચાર્ટરાવર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અળથ, લીલી અળદ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ પેની ૮ રતલ, લસણ શી. ૧–૩ રતલ.

પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦–૬ લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧–૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જાલભાઇ રૂસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન – નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવન્થ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ:
ઓફીસ: ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ: ૩૬૪૧૩.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

વાર્તા

જીંદગીની થાપણ

લેખક: શ્રી દત્ત રઘુનાથ કવઠેકર

(ગયા અંકથી ચાલુ)

[૨]

રાત્રે અગિયાર બારને સુમારે બન્ને પુત્રો વિલે મોંએ પાછા ફર્યા. નાનાનો તેમને ક્યાં યે પત્તો લાગ્યો નહિ. આખરે સર્વ વાતે નિરાશ થઇ નાની અશક્ત જેવા જ્યાં બેઠા હતાં ત્યાં જ ઢગલો થઇ જમીન પર સુઇ ગયા. નાનાના શબ્દો તેમના કાનમાં ભણકારા વગાડવા લાગ્યા:

"નાની, પસ્તાઇશ હોં, ખરાબરની પસ્તાઇશ. એક વાર જો હું ઘરબાર છોડીને નીકળી પડ્યોને...તે પછી જ ખરી પસ્તાઇશ...યાદ રાખજે!"

એક દિવસ બે દિવસ...અઠવાડીયું, બે અઠવાડીયાં...મહિના, બે મહિના... એમ દિવસો વિત્યે જતા હતા.

નાનાના પુત્રોને પિતા યાદ આવતા હતા, પણ તે માત્ર સંસારની જવાબદારીઓનો બોજો માથે પડ્યાને કારણે, પૈસાનો સતત વહેતો પ્રવાહ અટક્યાને કારણે, પહેલાંના જેવી મોજો ઉડાવવા મળતી નહિ એ કારણે! નાનાની પુત્ર વધુઓને પણ સસરા યાદ આવતા તે આ જ કારણે! તેઓ નાનાની સદા અદબ રાખતી. સાસુ સાથે તો દીકરીઓની જેમ જ વર્તતી અને મીઠું બોલી પોતાનો સ્વાર્થ સાધવામાં સદા સફળ રહેતી. નિવૃત્તિ ભોગવતા સસરાની આયુષ્યમર્યાદા તેમની નજર બહાર નહોતી. પોતાને છોકરાછૈયાં છે, સંસારનો ભાર દિવસે દિવસે વધતો જવાનો છે, અને પોતાના પતિની ટુંકી આવકમાં આજના જેવું સુખી જીવન ગુજારવા મળવાનું નથી એની તેમને પૂરેપૂરી કલ્પના આવી ગઇ હતી. સસરાની જીંદગી પૂરી થયે પોતાને જુદા રસોડા કરવા પડશે એની યે તેમને કલ્પના આવી ગઇ હતી. અને એટલે જ બન્ને વહુઓ પોતાના પતિની આવકમાંથી બને તેટલું બચાવી લેવાનો પ્રયત્ન કરતી હતી.

નાનાની ખોટ હવે ઘરનાં બાળકોને પણ સાલતી હતી, કારણ કે નાના તેમને માટે અવારનવાર 'ભાગ' લાવતા હતા તે હવે બંધ થયું હતું. તેમના લાડ ખુટ્યા હતા. પોતે હવે કોઇ પણ વસ્તુ માગે છે તો બા અને બાપા આંખ આડા કાન કરે છે, અને હઠ કરે છે તો માર મારે છે એ વાતનું તેમની બાળબુદ્ધિને પણ સારી પેઠે ભાન થઇ ચુક્યું હતું. નાના ઘરમાં હતા ત્યારે આ નહોતું થતું અને જે પૂર્વે નહોતું થતું તે હવે થતું હતું, એટલે રહી રહીને તેમને નાનાની યાદ આવતી ;અને સર્વે જણ નાનીની આસપાસ વીંટળાઇ વળી નાનીને પુછતાં:

"મોટીબા, દાદા ક્યારે પાછા આવશે!"

આ સાંભળી નાનીની આંખમાં આંસુ ઉભરાઇ આવતા અને હૈયું ભરાઇ આવતું. બાળકોને હૃદયસરસાં ચાંપી, આંસુનો ઘુંટડો ગળી જઇ તે કહેતાં:

"આવશે ભાઇ, વહેલાં વહેલાં આવશે હોં!"

આ બોલતાં તેમનો સ્વર વ્યાકુળ થઇ જતો, હાથપગ કંપી ઉઠતાં અને હૈયું ધડકધડક થઇ રહેતું. દિવસો વિતતાં નાનાના આગમનની આશા ઓછી થઇ. એ વાતમાં નાનીનું હૈયું પણ સાખ પુરવા લાગ્યું. અનેક શંકાકુશંકાઓથી તેમનું મન ઘેરાઇ જતું અને તેમનું હૃદય જોરજોરથી ધડકવા લાગતું.

નાનાના ગૃહત્યાગથી નાનીને એક પ્રકારની હાય પેસી ગઇ હતી તેમના જીવનનો આનંદ ઓસરી ગયો હતો. નાનાને ઘર છોડ્યે છ સાત મહિના થવા આવ્યા હતા. અને એ જ અરસામાં એમના બે પુત્રો જુદા થયા. નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થતાં પહેલાં જ નાનાએ એક ચાર ફ્લેટનો નાનકડો બંગલો બાંધ્યો હતો. પોતાની હયાતી બાદ છોકરાઓ જુદા થવાના જ છે એની તેમને પહેલેથી જ કલ્પના હતી. ચારમાંનો એક ફ્લેટ ભાડે આપી, બાકીના ત્રણમાં પોતાના ત્રણે સંતાનો ને ભાડાની એક પાઇ પણ ન ખર્ચતાં, સુખશાંતિથી રહેવા મળે એવી શુભેચ્છાથી પ્રેરાઇ તેમણે અગાઉથી આ યોજના ઘડી કાઢી હતી.

ટટોપીસાદ ન કરતાં છોકરાઓએ એક દિવસ અચાનક બંગલાના ભાગલા પાડી નાખ્યા તે દિવસે નાનાના બન્ને પુત્રોએ ઓફીસમાંથી રજા લીધી હતી. દિવસ ઉગ્યાથી માંડીને બપોર સુધી ભાગલાની ધમાલ ચાલી હતી. નાની ઉઘાડી આંખે બધો ખેલ જોતાં હતાં. અને તેમની આંખોમાંથી આંસુની અવિરત ધારા વહેતી હતી.

.સાંજ પડી ને જુદા ચુલા સળગ્યા. રમેશ અને ઉમેશ બન્ને બા પાસે આવીને બેઠા, ઘણીવાર સુધી બેઠા, સાવ મુંગા બેઠા. થોડીવારે રમેશે નાનીનો હાથ પોતાના હાથમાં લીધો; અને ઉમેશે માના પગ દબાવવા માંડ્યા. નાનીનું હૈયું ભરાઇ આવ્યું. માના મોં તરફ જોવાની રમેશ કે ઉમેશની હીંમત ચાલી નહિ. તેમનું હૈયું તેમને ડંખતું હતું કે શું, કોણ જાણે?

"બા–" રમેશ હળવે રહીને બોલ્યો "અમે જુદા થયા તેથી તું જરાયે મનમાં ઓછું ન લાવીશ. માં! તેં જોયું ને, બધું કેવું શાંતિથી પાર પડી ગયું તે! સુરેશને તો તેં પહેલેથી જ ઘર માંડી આપ્યું છે. તેનો સંસાર નાનો છે; અમારા સંસારનો વિસ્તાર વધતો જાય છે; સૌ એ પોતપોતાનો ભાર ઉપાડવો સારો. નાના ગયા ત્યારથી બોજો એટલો બધો વધી ગયો હતો કે પહોંચાતું નહોતું. ભેગામાં, હાથ ટુંકો રાખી ખરચ કરવાનું કોઇને કહેવાય નહિ, અને કહે પણ કોણ? વળી, બૈરાંઓ વચ્ચે પણ બબડાટ ફફડાટ ચાલુ થઇ ચુક્યો હતો."

નાની શુન્ય ચિત્તે ક્યાંક દુરદુર જોતાં હોય તેમ બેઠા હતા. હૈયામાં કશોક ફફડાટ થતો હતો, પરંતુ તે તેમને વાણી દ્વારા વ્યક્ત કરતાં આવડતો નહોતો, માને ચુપ જોઇ રમેશે કહ્યું:

"વચલો ફ્લેટ અમે અમનો એમ ખાલી જ રાખ્યો છે, અને તે અમે ભાડે આપવાનું નક્કી કર્યું છે. તેનું ૬૦–૭૦ રૂપીયા ભાડું આવશે. તેમાંથી ૨૦–૨૫ રૂપીયા દર મહિને ટેક્સના અલગ રાખી, બાકીના રૂપીયા તારે માટે—"

નાનીએ રમેશ તરફ જોયું–પ્રશ્નાર્થ દૃષ્ટિએ જોયું. રમેશ અને ઉમેશને ચુપ બેઠેલા જોઇ તેમણે કહ્યું:

"બાકીના રૂપીયા મારે માટે એટલે? મારે માટે શા માટે?"

હાથમાં પકડેલો માનો હાથ છોડી દઇ, કંઇક હસીને, ઠીક થઇ બેસતાં, રમેશે લાડકા થતાં કહ્યું:

"જો ને, અમારામાંથી તું કોઇની પણ સાથે રહેશે એટલે ખર્ચ તો થવાનો જ. ઘરમાં બૈરાંઓને એમ ન લાગવું જોઇએ કે અમારી સાસુ બેઠી બેઠી મફતનું ખાય છે! તારો ખાધા ખોરાકીનો ખર્ચ બહુ બહુ તો ૩૦–૩૫ રૂપીયા આવશે; અને તારા લુગડાંલત્તા તો અમે બે ભાઇઓ ભેગાં મળીને કરતાં જ રહીશું! તેમાં સુરેશ ઉમેરો કરશે તો તો ઉત્તમ જ છે! કેમ, મારૂં કહેવું ખોટું છે?"

આ સાંભળી નાનીએ એક દીર્ઘ–અતિ દીર્ઘ નિઃશ્વાસ નાખ્યો. હૈયામાં ક્યાંક તીક્ષ્ણ સૂળ ભોંકાયા જેવું થયું. તેની વેદના તેમનાથી સહન થઇ નહિ. હૃદય પર હાથ દાબી ક્ષણભર તેમણે પોતાની આંખો મીચી લીધી, અને વળી પાછો એક લાંબો નિસાસો નાંખી તે કોઇ દુખિયારાની જેમ ધીમેથી ઉઠીને પોતાના પતિના ખંડમાં જતાં રહ્યાં.

ખંડમાં દાખલ થવાની સાથે જ તેમણે બારણાં બંધ કરી અંદરથી કડી મારી દીધી અને પતિના પલંગમાં આડા પડ્યાં. સામેની દીવાલપર લટકતાં પતિના ફોટા તરફ નજર જતાં જ તેમનું હૃદય ભરાઇ આવ્યું અને બંને હથેલીઓ વચ્ચે મોં સંતાડી તેઓ હીબકાં ભરી રડવા લાગ્યાં,

હૃદયમાં થતાં કો' ચમત્કારીક દુઃખનો આવેગ સમતાં તે સ્વસ્થ થઇ પલંગમાં પડી રહ્યાં. તેમના મગજમાં કોલાહલ મચી રહ્યો. તે જ વખતે–

"બા, બારણાં ઉઘાડો, હું તમારે માટે થાળી પીરસી લાવી છું–" બહાર બારણાં પાસે તેમની નાની વહુ આવીને ઉભી હતી.

અવાજમાં શક્ય તેટલી સ્વાભાવિકતા લાવવાનો પ્રયત્ન કરતાં નાની બોલ્યા:

"મને આજે ભુખ નથી, વહુ! માથું યે દુઃખે છે. અને પાછું–" વહુ તરત જ પાછી ગઇ.

"બા, બારણું ખોલ, હું રમેશ." બારણાં પાસેથી અવાજ આવ્યો.

"શું છે રમેશ? હું સુતી છું; મને જરા શાંતિથી પડી રહેવા દેને!"

"પણ બારણું તો ઉઘાડીશને?"

"અત્યારે મને નિરાંતે પડી રહેવા દે ભાઇ!"

"ના, તું પહેલાં બારણું ખોલ, જ્યાં સુધી તું બારણાં નહિ ખોલે ત્યાં સુધી હું અહીંથી ખસવાનો નથી. અને સતત બારણાં ખખડાવતો રહીશ. ઉઘાડ જોઉં બારણું!"

નાની જેમ તેમ ઉઠ્યાં, અને બારણાં ઉઘાડી, પાછાં પલંગમાં જઇ સુતાં.

રમેશથી પોતાની માના ચહેરા સામે જોવાતું નહોતું કે પછી તેની નજર સાથે નજર મેળવવાની તેનામાં હીંમત નહોતી તે તો તે જાણે, પરંતુ માની નજર સાથે નજર મેળવવાનું ટાળતાં તેણે કહ્યું:

"આજે તું કેમ જમવાની ના પાડે છે બા?"

"મને આજે ભૂખ નથી ભાઇ!"

"આજે જ ભૂખ ન હોવાનું કંઇ કારણ?"

રમેશના અવાજમાંની વિચિત્રતા નાનીને સ્પર્શી ગઇ. આ રોજનો રમેશ નથી બોલતો એમ તેમને તરત જ જણાઇ આવ્યું. રમેશ તરફ એક દ્રષ્ટિપાત કરી લઇ બીજી બાજુએ જોતાં તે ચુપચાપ બેસી રહ્યાં.

બોલું કે ન બોલું એવી ડામાડોળ મનઃસ્થિતીમાં થોડી વાર ગુંચવાયા કરી, આખરે નાની તરફ એક નજર નાખી લઇ રમેશ કંઇક ત્રસ્ત સ્વરે બોલ્યો:

"એક બાજુ નાના ત્રાગું કરી ઘર છોડી નીકળી પડ્યાં. લોકોમાં મોં બતાવવા જેવું તેમણે અમારે માટે રાખ્યું નહિ. અને આજે હવે તું–તું યે એવું જ ત્રાગું માંડે એટલે અમારી શોભા વધે! શા માટે ભાઇ, તમારે આવાં ત્રાગાં કરવાં જોઇએ? એવું અમે દુનીયાથી વેગળું કર્યું છે શું તે તો એક વાર તું અમને મોં ખોલીને કહે?"

રમેશની આમ તાણીતાણીને બોલવાની આજની રીત નાની માટે નવિન હતી–અપરિચિત હતી. રમેશના આવા શબ્દો સાંભળી તે સ્તબ્ધ થઇ ગયા, ગભરાટમાં પડી ગયા. ક્ષણભર તે રમેશના ચહેરા તરફ ટગરટગર જોઇ રહ્યા.

નાનીથી એકકે શબ્દ ઉચ્ચારાયો નહિ. તેમના હોઠ અને હાથ કંપી રહ્યા.

"બીજાનાં માબાપ પોતાના બાળકોનો સંસાર સુખી જોઇ આનંદમાં જ જીવન ગુજારે છે; પેન્શન લીધા પછી પણ કંઇક ખાનગી નોકરી ધંધો સ્વીકારી પોતાના પુત્રોને સંસાર વ્યવહાર ચલાવવામાં હાયલાકડીરૂપ થઇ પડે છે; જ્યારે અમારા પિતા! એમને આ ઉંમરે મોજશોખ માણવાનું મન થાય છે! તેમને લાગે છે કે પોતે હજી જુવાન જ છે...એ પણ ઘડપણના એક જાતના ચાળા નહિ તો બીજું શું?"

નાની એકાએક પલંગ પરથી નીચે ઉતરીને ઉભાં રહ્યાં. સંતાપથી તેમનું અંગેઅંગ થરથર કંપવા લાગ્યું. તેમનાથી બરાબર ઉભા પણ ન રહેવાયું. સમતુલા ગુમાવી નીચે પડી જવાય તે પહેલાં જ તેમણે ખુરશીની પીઠનો આધાર લઇ પોતાની જાતને સંભાળી લીધી. અને તરત જ તે ખુરશી પર બેસી ગયા.

એટલામાં ઉમેશ ત્યાં આવી પહોંચ્યો. તેની પાછળ તેની પત્ની આનંદી પણ અંદર આવી. ઉમેશે રમેશનો હાથ પકડયો અને જાણે કે કંઇ બન્યું જ નથી એવી નજરે નાની તરફ એકવાર જોઇ લઇ તે રમેશને ખંડની બહાર ઘસડી લઇ ગયો.

ઉમેશની પત્નીએ નાનીને ખુરશી પરથી ઉઠાડી પલંગ પર સુવડાવ્યાં. ત્યારબાદ તે તેમના પગ પાસે બેઠી અને હળવે હાથે પગ દાબતાં દાબતાં મંદ સ્વરે બોલી:

"થોડું દુધ પીશો બા?...આજે જો નાના અહીં હાજર હોત તો...તો આવો પ્રસંગ જ ન આવત!...લો ત્યારે, હું થોડું દુધ લઇ આવું..."

વહુ ઉઠીને જવા લાગી ત્યાં નાનીએ કહ્યું:

"મારે દુધ નથી પીવું...કંઇજ નથી જોઇતું મારે! મને આજે નિરાંતે ખાટલામાં એકલી પડી રહેવા દો! આજે મને કંઇ ચેન પડતું નથી... કંઇનું કંઇ થાય છે!"

ચાર ડગલાં આગળ ગયેલી આનંદી પાછી ફરી સાસુનાં કપાળે હાથ મુકી દયાદ્ર દ્રષ્ટિએ તે તેમના તરફ જોઇ રહી. જોતાં જોતાં તેની આંખોમાં આંસુ ઉભરાઇ આવ્યાં. તેણે એક ઉંડો શ્વાસ લઇ, દીર્ઘ નિ:શ્વાસ નાખ્યો અને પાલવનો છેડો આંખે દાબી જાણે કોઇ ઉંડા દુ:ખથી હૈયું ભરાઇ ન આવ્યું હોય તેમ તે જડ પગલે ત્યાંથી પાછી જતી રહી.

દૃષ્ટિ મર્યાદાની બહાર નીકળી જતી આનંદીની પીઠ પ્રત્યે આજે નાનીનું પ્રથમવાર જ ધ્યાન ગયું. તે તેને જતી જોઇ જ રહ્યા. તેના ગયા બાદ નાનીના મુખ પર વિષાદભર્યા હાસ્યની એક આછી છાયા છવાઇ ગઇ. તેમના તે હાસ્યમાં કાળજાનું પાણી કરી નાખે તેવો ઉપહાસ હતો. ઉદ્વેગ હતો.

—અપૂર્ણ.

ઇસ્ટ આફ્રિકાનો પત્ર

બાન્ડાએ હિંસાત્મક યોજના નથી કરી

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

૩–૮–૫૯.

ન્યાસાલેન્ડમાં ગયા માર્ચ મહિનામાં થયેલાં રમખાણો અને તેને અંગે ત્યાં સરકારને કરવો પડેલો ગોળીબાર તથા જાહેર કરવી પડેલી કટોકટીભરી સ્થિતિ આ બધી બાબતોએ બ્રિટનમાં ખળભળાટ મચાવતાં ન્યાસાલેન્ડની બાબતમાં તપાસ કરવા માટે ડેવલીન કમીશન નીમવામાં આવ્યું. આ કમીશને કરેલી તપાસનો રીપોર્ટ શ્વેત ખરીતાના રૂપમાં હવે બહાર પડી ચૂક્યો છે. બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટમાં હવે ચર્ચા થશે; તે વખતે સરકાર ઉપર તેમ કોલોનીયલ સેક્રેટરી મી. લેનોક્સ બોઇડ ઉપર વિરૂદ્ધ પક્ષ તરફથી સખ્ત ટીકાની ઝડીઓ વરસાવવા વકી છે.

રીપોર્ટ

ન્યાસાલેન્ડનો જે રીપોર્ટ પ્રસિદ્ધ થયો છે તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે, એમરજન્સીનાં પગલાં લેવામાં ન્યાસાલેન્ડની સરકાર વાજબી હતી, પણ ન્યાસાલેન્ડમાં આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે ત્યાંના બધા યુરોપીયન ઓફીસરોની તેમ બધા આફ્રીકન ચીફોની કતલ કરી નાંખવાનું કાવત્રું કર્યું હતું અને તેથી ન્યાસાલેન્ડમાં સરકારને આ રીતે પગલાં લેવાં પડયાં હતાં એવું કોલોનીયલ સેક્રેટરી મી. લેનોક્સ બોઇડે તેમ ન્યાસાલેન્ડના ગવર્નર સર રોબર્ટ આરમીટેજે જે બહાનું આપ્યું હતું તે ખોટું છે.

આ રીપોર્ટની ચર્ચા વખતે મી. લેનોક્સ બોઇડ અને વડા પ્રધાન મી. મેકમીલન સરકાર તરફથી મી. ડેલ્હેમ શરૂઆત કરશે.

કમીશને પોતાના રીપોર્ટમાં જણાવ્યું છે કે ન્યાસાલેન્ડના ગવર્નરે એમરજન્સી સત્તા પોતાના હાથમાં લીધી તેમાં તે વાજબી હતા પણ આમ કરવાનું જે કતલનું કારણ સરકાર જણાવે છે તે ખોટુ છે.

બેજ રસ્તા

પણ તે સાથે એટલી વાત પણ ચોકક્સ છે કે ન્યાસાલેન્ડમાં તે વખતે એવી સ્થિતિ તો જરૂર-ઉભી થઇ હતી જ કે જ્યારે સરકારને માટે ફકત બે જ રસ્તા હતા. કાં તો પગલાં લેવાં અગર સત્તા છોડવી. આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે હિંસાની નીતિ અખત્યાર કર્યાનું આ પરિણામ હતું.

એમરજન્સી જાહેર કરવાની જરૂર જ હતી એવી જે જાહેરાત બ્રીટીશ સરકારે કરી હતી તેને કમીશને આ રીતે ટેકો આપ્યો છે. પણ તે માટે સરકારે જે કારણ આપ્યાં હતાં તે સાથે કમીશન સંમત થતું નથી.

ડો. બાન્ડા સંડોવાયેલ ન હતા

કમીશને પોતાના રીપોર્ટમાં એ પણ જણાવ્યું છે કે આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના એક મોવડી ડો. હેસ્ટીંગ્સ બાન્ડા જેમને પકડી અટકમાં રાખવામાં આવ્યા છે, તેમની બાબતમાં ન્યાસાલેન્ડની સરકારે જણાવ્યું હતું કે ડો. બાન્ડાએ હીંસાત્મક ચળવળમાં સામેલ હતા. તેમણે જ હીંસા કરવાની ઉશ્કેરણી કરી હતી, તેમને એ કતલેઆમના કાવત્રાની ખબર હતી; આવાં બધાં જે કારણો આપવામાં આવ્યાં હતાં તે ખોટાં છે. ડો. બાન્ડાને સરકાર તરફથી બહુ ખોટી રીતે રજુ કરવામાં આવ્યા છે. ખરાબ રીતે તેમને ચીતરવામાં આવ્યા છે.

ન્યાસાલેન્ડમાં એ વખતે સરકારે લીધેલ કેટલાંક પગલાંની પણ કમીશને ટીકા કરી છે અને બળજબરીનો જે ઉપયોગ સરકાર તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો તે ગેરકાયદે હતો એમ પણ કમીશને જણાવ્યું છે.

કાવત્રું હતું જ!

આ રીપોર્ટના શ્વેતખરીતા સાથે ન્યાસાલેન્ડના ગવર્નર સર રોબર્ટ આરમીટેજનો ખુલાસો પણ છે. તેમાં તે જણાવે છે કે, કતલેઆમનું કાવત્રુ યોજાયું હતું એવી જે વાત મેં કરી હતી તેને હું હજુ વળગી રહું છું; પછી ભલે એ કાવત્રું સંખ્યાબંધ માણસોની કતલ કરવા માટે હોય કે મુઠ્ઠીભર માણસોને માટે હોય, પણ ખુન એ ખુન જ છે.

પો. બો. ૫૭૪૦ —•— ટેલીફોન ૩૩-૫૪૨૦
ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ: "ભગતકો"
ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.
હોલસેલ અને રીટેઇલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ ગ્રોસરી,
દેશી માથામાં નાંખવાના જાત જાતના તેલો–અત્તરો,
સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના
વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ–
કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઇકર તથા બીજી
અનેક દેશી ચીજો કીફાયત
ભાવથી મળશે.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ
મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલ્કની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઇઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જથ્થાબંધ રીબનો મળી શકશે.
બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.
અંબોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં ફુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.
ટેબલ પર મુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુંદર ફુલો મળશે.
ઠેકાણું: માબરો હેટસ (પ્રો.) લી.
લેડીઝ અન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,
ફોન: ૮૩૫-૭૪૯૨ પહેલે માળે, બોક્સ ૫૨૫૭.
માસ્ટર મેન્સન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

સમાચાર સંગ્રહ

—મુંબઇની કોંગ્રેસ સમિતિએ કાશ્મીર વાસીઓને નાણાં, દવાઓ કાપડ અને અનાજની સહાય આપવાને માટે સર્વ પક્ષીય સહાયક સમીતી નિમી છે.

—મુંબઇ કોરપોરેશનમાં 'સત્તા સ્થાને બેઠેલી સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર સમીતીમાં ભંગાણ પડે અથવા સામ્યવાદીઓને કડવો ઘુંટડો ગળવો પડે એવો પ્રસંગ ટુંક સમયમાં ઉપસ્થિત થશે. કોરપોરેશનના કોંગ્રેસ પક્ષે કેરળ સરકારને વખોડી કાઢતો અને તેના રાજીનામાની માંગણી કરતો ઠરાવ મુકવાનું નક્કી કર્યું છે.

—મુંબઇના વડા ઇલાકેદાર મેજીસ્ટ્રેટ શ્રી રેગેએ વિદેશી હુંડિયામણ ધારાનો ભંગ કરવા માટે મુંબઇ સરકારના માજી મંત્રી શ્રી દીનાનાથ મહેતાને રૂ. ૭૩,૦૦૦નો દંડ અથવા ૭ મહિનાની સખ્ત કેદની સજા કરી છે. આ ઉપરાંત આબકારી ધારાનો ભંગ કરવા માટે પણ શ્રી મહેતાને રૂ. ૨,૦૦૦નો દંડ અથવા ત્રણ મહિનાની જેલની સજા થઇ છે.

—રાજપીપળામાં ગઇ કાલે કરજણ નદીમાં રેલ આવવાથી કિનારા ઉપરની સેંકડો એકર જમીન પાણીમાં ડુબી ગઇ હતી અને ડાંગરના તરૂ ધોવાઇ ગયાનો ભય છે. ૨૫મીની રાતથી તે ૨૮મીની સવાર સુધીમાં કુલ વરસાદ ૬.૭૨ ઈંચ જેટલો પડયો છે. આજ સુધીમાં કુલ વરસાદ ૩૯.૭૨ ઇંચ જેટલો થયો છે. જે સરેરાશ વરસાદ કરતાં ૪.૭૨ ઈંચ જેટલો વધારે છે.

—ભરૂચ ટીચર્સ કો. ઓ. સોસાયટી ના નવા વર્ષના પ્રમુખ તરીકે બ્હેન સુગરાખાતુન આર. પઠાણ ચુંટાયા છે. ગત વર્ષમાં પણ તેઓ પ્રમુખ હતા. બહેન સુગરાખાતુન પઠાણ ભરૂચની કતોપોર ઉર્દુ કન્યાશાળાના મુખ્ય શિક્ષિકા છે.

—અમેરીકાના વિકાસ લોન ફંડ તરફથી ભારતને રૂ. ૯૫ કરોડની વધારાની લોન સહાય આપવામાં આવી છે. આ અંગેના કરાર પર તા. ૨૭મીએ સિક્કા થયા.

—યુગાન્ડાએ હીંદને રેલ રાહત ફંડમાં ૧૦૦૧ રૂપીયા વડા પ્રધાનના રાષ્ટ્રીય ફંડમાં આપ્યા છે.

—કાશમીરની મુસાફરી દરમીયાન વિનોબાજી શેખ અબ્દુલ્લાને જેલમાં મળ્યા હતાં. અને પોણો કલાક વાતો કરી હતી. વાટાઘાટોનો હેવાલ જાહેર નથી થયો.

—ગુજરાતમાં અતિવૃષ્ટિને કારણે મુંબઇ અમદાવાદ વચ્ચેનો માર્ગ વહેવાર ખોરવાયો હતો.

શ્રી ડરબન હિતેચ્છુ મંડળ

તા. ૧૫–૭–૫૯નાં બુધવારે ડરબન નાં રહેવાસી શ્રી ગોપાળભાઇ દેવાજીના સુપુત્રી ચંપા બહેનનાં શુભ વેવીશાળ જોહાનીસબર્ગનાં રહેવાસી, શ્રી પરાગ ભાઇ નરસઇનાં સુપુત્ર નારણભાઇ સાથે થયા હતા. વેવીશાળની રીત લેડી-સ્મીથનાં રહેવાસી શ્રીમાન વિઠ્ઠલભાઇ લાલાનાં હસ્તે થઇ હતી.

આ શુભ પ્રસંગે ડરબન હિતેચ્છુ મંડળનાં પ્રમુખશ્રી મોરારભાઇ ફકીરજી એ સુંદર પ્રવચન કરી બંને પુષ્પ ફુલગીથી સ્વાગત કર્યું હતું. અને શુભેચ્છા પાઠવી હતા.

શ્રીમાન વિઠ્ઠળભાઇ લાલાએ વેવીશાળ સંબંધે સમજુતી. આપી પ્રસંગીત પ્રવચન કર્યું હતું.

શ્રીમાન ગોપાળ ભાઈ દેવજી એ કેટલીક સંસ્થાઓને ભેટો આપી હતી. તેમજ પરાગભાઇ નરસાઇએ પણ અર્પી હતી.

રાતા સુકા મરચા

ક્રોસ ૩૩ રતલી ગુણીના રોકડ ભાવ શી. ૫૧–૦

"જો બે સંતોષ જનક ઓળખ પત્રો આપવામાં આવશે તો ખાતું ખોલશું પણ છતાં પહેલો ઓર્ડર તો કેશ પૈસા ભરીને જ લેવાનો રહેશે."

લખો. Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

જાત જાતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના ગુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શૉલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૭૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોકસ ૧૫૪૯.

ખુશ ખબર !

તમારા ખર્ચેલા પૈસાનું પુરૂવવતર મેળવો. દેશમાંથી આવો કે દરિયાપારથી, ફરવા માટે આવો કે બીઝનેસ અર્થે, પણ દરબાન આવવાનું બને તો ઉમંગ ભેર ચાલ્યા આવો.

પણ કયાં ?

નામ અને શરનામું તમારી ડાયરીમાં લખી રાખો

માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજીટેરીયન લૉજ

૧૨૬—૧૨૮ પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, — ડરબન. — ફોન: ૬૭૫૭૨.

કારણ

આ એક એવું સ્થળ છે કે જયાં સ્વચ્છતા, સુઘડતા, સુવ્યવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે અને જયાંથી સ્ટેશન બજાર, બંદર નજીક પડે છે જેથી સમયનો બચાવ અને હરવા ફરવામાં મોજ આવે છે.

(૧) બહાર ગામ કે પરદેશથી આવનાર પેસેન્જરો માટે અગાઉથી ખબર આપશો તો રહેવા સુવા માટે રીઝરવેશન થઇ શકશે.
(૨) ભોજનના પ્રબંધપર જાતિ દેખરેખ રખાય છે.
(૩) લગ્ન અને તહેવારો માટે દરેક જાતની સ્વાદિષ્ટ, સાત્વીક મીઠાઇ શુદ્ધ ઘીમાંજ બનાવીએ છીએ.
(૪) બહાર ગામના ઓર્ડરોપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે. એક વખત ઓડર આપી ખાત્રી કરવા ભલામણ છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

બી-આઇ

મુંબઇ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

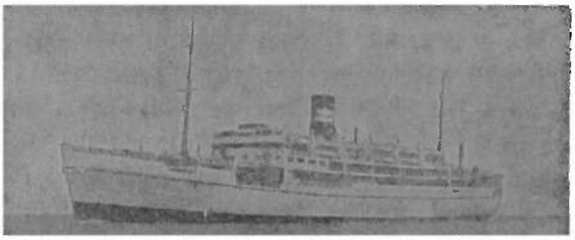

સ્ટીમર કરંજા ૨૯મી ઓગસ્ટ ૧૯૫૯ના આવશે અને કરાંચી થઇ મુંબઇ જવા ૪થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૯ના ઉપડશે.

મુંબઇ અથવા કરાચીનું ભાડું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	ખોરાક	વગર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	,,	,,	,,	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	,,	,,	,,	પા. ૩૧-૧૦-૦

ઓર્ડીનરી		સ્પેશીયલ	
નોન-વેજીટેરીયન	પા. ૪-૧૩-૦	નોન-વેજીટેરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦
વેજીટેરીયન	પા. ૪-૪-૦	વેજીટેરીયન	પા. ૮-૧૫-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ

(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ,—ડરબન.

ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ !

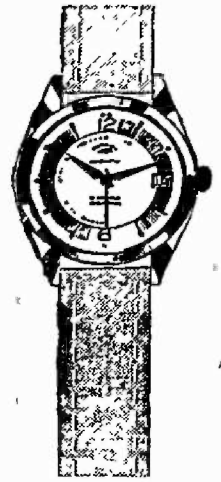

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

* રોમર
* રોટરી
* લેંકો
* રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ. તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ધી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઇ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલનો

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.

Printed and Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (Phoenix) Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor